TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

OBITELJ

BROJ 51/52

Božić 1936

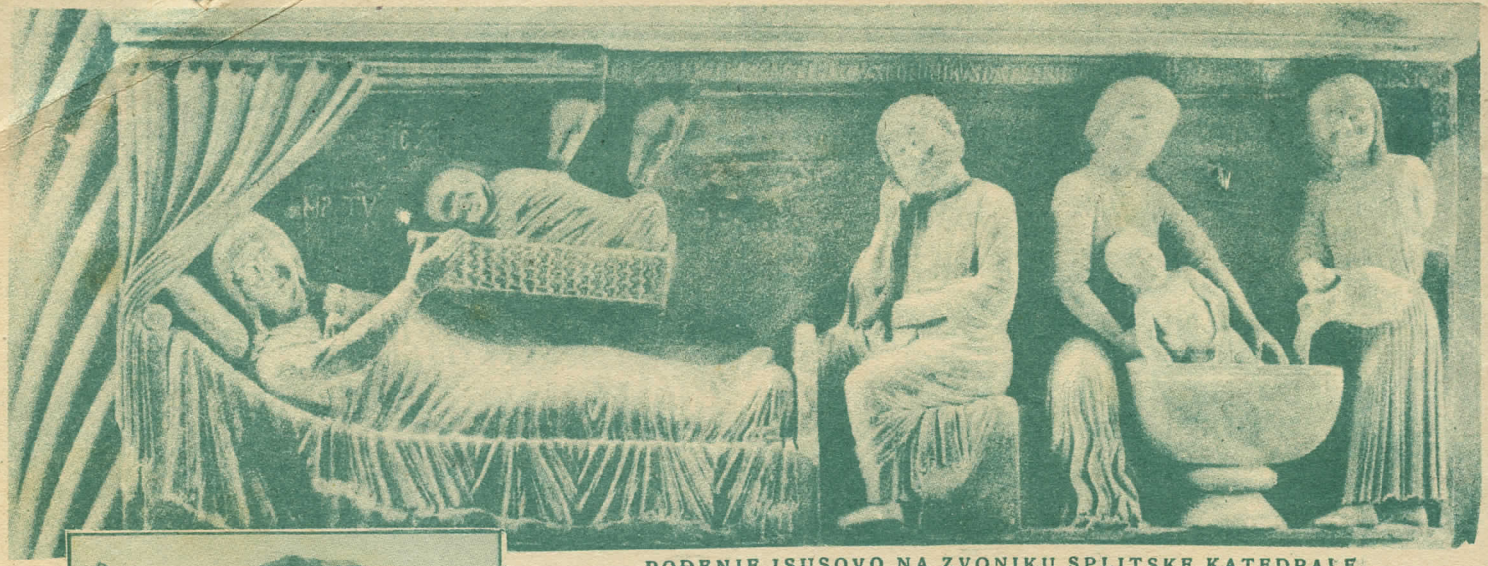

ROĐENJE ISUSOVO NA ZVONIKU SPLITSKE KATEDRALE
od kipara Otona

Slika lijevo: PASTIR K JASLICAMA s izložbe modernih jaslica u Koblenzu

MODERNE JASLICE S IZLOŽBE U KOBLENZU

Slika desno: JASLICE U PODCRKAVLJU odlikuju se time, što su pastiri obučeni u narodne nošnje iz hrvatskih krajeva

Slika dolje: VRLO LIJEPE JASLICE U GORNJEM HUMCU NA BRAČU

2836

U Božićnoj noći pomišljam na svoje

Nikad mi se sobica nije pričinila tako praznom i tuđom,
nikada nisam osjetio, da se tako brzo radost u tugu mijenja,
još mi nikad nije oko srca tako studeno bilo
kao ove tihe prosinačke noći,
noći Kristova rođenja . . .
U mojoj sobi nema božićnog bora, niti bijelog čaršafa na stolu,
u mojem krilu nema darova, tek su dvije ruke blijede i hladne,
i sve je oko mene tako jednostavno i pusto,
kao da nije Božićna noć,
kao u dane obične i radne.
Kako li ugodno sad je pomislit na svoje mile kod kuće!
Oko velikog stola radosna pogleda sjede otac, braća i sele,
raskošno nakićen bor trepti u žaru svijeća,
pod njim su jaslice, jabuke, kolači žuti,
pastiri i ovčice bijele.
Vesela lica ulazi mati, u ruci joj se puši zdjela tople juhe,
pred njome maleni braco zapaljenom svjećicom koraca.
»Čestitam vam Isusovo porođenje!« zvone majčine riječi . . .
»Vi živi i zdravi bili!« odgovara svaki
i na nju zrna pšenice baca.
Poslije molitve glasne svaki sjeda na svoje mjesto, večera počne,
širi se miris juhe, tijesta, meda i suhih šljiva,
gasi se svjećica bijela, koja viri iz zdjelice žita,
od pjevanja radosnih pjesama o Isusu malom
sve življe, veselije biva . . .
Iza večere mlađi se igraju pastira u slami prostrtoj na zemlji,
otac u zapećak sjeo, divi se štalici, boru, igri i svemu,
što se spremilo za Božić. Nenadno ugledav prazno mjesto
prošapta tiho: »Šta li sad Aleksa radi,
kako li sada je njemu?«
Nikad mi se sobica nije pričinila tako praznom i tuđom,
nikada nisam osjetio, da se tako brzo radost u tugu mijenja
kao ove noći . . . O, čemu ta sjeta? Veselo bruje božićna zvona,
idem u crkvu, da me tuga mine i radostan budem
u noći Kristova rođenja . . .

Aleksandar Kokić

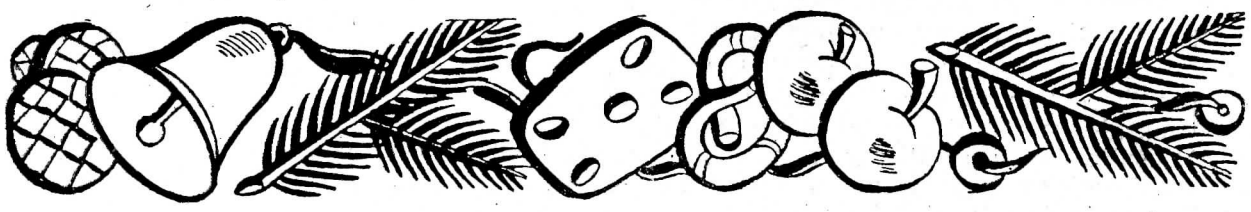

Božićna arabeska

UPRAVIŠE SVI POGLEDE K ISTOKU

Napisao Nikola Gogolj

VELIKI RUSKI PISAC NIKOLA GOGOLJ, koji je umro ravno pred stotinu godina

Ubogi sin pustinje usni san:

Pružilo se u nedogled veliko Sredozemno more i sa tri strane gledaju u njega: vruće obale afričke s vitkim paomama sirska gola pustinja i mnogoljudne, sve morem oblivene obale evropske.

U jednom kutu nad nepomičnim morem stoji stari Misir. Piramida nad piramidom; graniti, isklesani u sfinge, gledaju sivim očima; uzdigle se tube bez broja. On stoji veličanstven, hranjen velikim Nilom, sav ukrašen tajanstvenim znacima i svetim živinama. Stoji i ne miče se, kao začaran, kao mumija, nepristupna truležu.

Raznizala je slobodne kolonije vesela Grčka. U Sredozemnom moru vrve otoci, koje je pritislo zeleno grmlje; stupovi bijeli kao djevojačko lice, oble se u raskošnoj sjenci drveća; strastveni mramor, oživljen divnim dlijetom, diše i stidljivo se divi svojoj krasoti; okićena grožđem, s tirsovima i čašama u rukama stala je u pomamnoj igri. Svećenici mladi i stari, pomršene kose, uprli su nadahnuto svoje crne oči. Trska, srezana u frulu, cimbali, glazba ori se silno. Lađe kao muhe navrle su oko Roda i Korkire izlažući s nasladom gipki jarbol dahu vjetra. Sve je stalo nepomično kao u okamenjenom veličanstvu.

Digao se i raširio željezni Rim sa šumom kopalja, blista strahovitim ocjelom mačeva, upirući u sve zavidni pogled i pružajući svoju žilavu mišicu. No i on je nepokretan kao sve i ne miče se svojim lavljim udovima.

Sav uzduh nebeskog oceana zgusnuo se i guši prsa. Sredozemno more ne miče se, kao da su sva kraljevstva došla na posljednji sud prije propasti svijeta.

I govori Misir, lelujajući vitke paome, travke polja svojih i ustrmivši vrhove svojih obeliska:

»Narodi, slušajte! Ja sam jedini postigao i pronikao tajnu života i tajnu čovjeka. Sve je trulež. Niske su umjetnosti, tužne su naslade, još žalosnija slava i napori. Smrt, smrt vlada svijetom i čovjekom! Sve guta smrt, sve živi za smrt! Daleko je do uskrsa! A hoće li kad biti uskrs? Odgurni želje i naslade! Gradi piramidu višu, bijedni čovječe, ne bi li štogod produžio svoj život!«

I govori vedri kao nebo, kao jutro, kao mladost, sjajni svijet Grka, i mjesto riječi kao da ječe zvuci frule:

»Život je stvoren za život. Razvijaj život svoj i umnažaj zajedno s njim i slasti njegove. Sve prinesi njemu. Pogledaj, kako je divno i prekrasno sve, kako sve diše harmonijom. Sve je u svijetu, sve čim god vladaju bogovi, sve je u njemu: znaj ga naći. Uživaj, bogoliki i ponosni gospodaru svijeta, ovjenčaj hrastom i lovorom prekrasno čelo svoje, jezdi kao vihar na kolima, tjerajući konje na sjajne igre! Dalje korist i požuda od slobodne i ponosne duše! Dlijeto, kist i frulu stvorili su vladari svijeta, a njihova je kraljica ljepota. Okiti listom i grožđem namirisanu glavu svoju i glavu družice svoje! Život je stvoren za život, za nasladu. Znaj biti dostojan naslade!«

I progovori u željezo okovani Rim zamahnuvši sjajnom šumom svojih kopalja:

»Ja sam našao tajnu života čovječjeg. Nisko je spokojstvo za čovjeka; ono ga uništava u samom sebi. Malen je za dušu razmjer umjetnosti i naslade. Naslada je u gigantskoj želji. Prezren je život naroda i čovjeka bez ogromnih pothvata. Slavu, slavu žudi, čovječe! U igri neiskazanog veselja, zaglušen zvekom željeza, leti na zbijenim štitovima legija! Čuješ li, kako se do nogu tvojih skupio svijet i mašući sulicama slio se u jedan klik? Čuješ li, kako ime tvoje zamire na usnicama plemena, koja žive na kraju svijeta? Sve, što ti obuhvata pogled, ispuni svojim imenom! Teži vječno: nema granica svijetu, nema granica ni želji! Divni i surovi čovječe, sve dalje i dalje zahvataj svijet, pa ćeš naposljetku zavojevati i nebo!«

No Rim stade i upre orlovske oči na Istok. K Istoku okrenu i Grčka svoje od naslade vlažne, prekrasne oči; k Istoku upravi i Misir svoj mutni, tamni pogled.

Kamenita zemljá; prezren puk; jedan nenaseljen grad prislonio se uz gole brežuljke, narijetko nejednako osjenčane uvelom smokvom. Za niskom i trošnom ogradom stoji magarica. U drvenim jaslama leži novorođeno Dijete; nad njim se sagnula Mati bez grijeha i gleda ga suznim očima. Nad njim visoko na nebu stoji zvijezda i sav se svijet zasjao divnim svijetlom.

Zamislio se drevni Misir, prekriljen hijeroglifima, spuštajući sve niže i niže svoje piramide; nemirno pogleda divna Grčka; obori oči Rim na koplja svoja, napne uho velika Azija s pastirskim narodima svojim; pognuo se Ararat, stari praotac zemlje...

Lička novela

CRNI BADNJAK

Napisao Dr Fran Binički

Dobro je poznavao stari Ilija svaki kozji trag u glavici. Mogao je sve žmirećke u Krč, u Kraljev gaj i u Bazgove drage. Ta svaki je dan osim sveca i nedjelje pronio barem naramak drva. Duša valja, ima u kući i mlađih i jačih, ali eto on je najpametniji, pa se i najbolje razumije. A i najmanje ga je kvar. Ta sedamdeset mu je za vratom, a stara, vele, nije ni Bog stvorio. Unuka ga Iva rijetko kad zamijeni. Mlada je, zdrava, ali kako će u onim prnjama! Njezina je majka nosila košulju od domaćega platna, a zimi i suknju, pa čarape i natikače, što je sama plela. A Iva sve iz dućana, golu paučinu. A paučina nije za one vrtače i kukriće. I zato Ilija voli sam. Njegova je krv, a krv nije voda. On ima čvrst suknen haljinac, stare benevreke i nazuvke, pa lako može kozjim tragom. Dašto, sva je ta odora trošna, poderana, ali ide u njoj i kaši i k maši, jer nema druge. I prije, nego su se domaći probudili, ustao Ilija na Badnjak u samu zoru, križ na se, sikiricu na ruku pa u ime Božje. Mora i za Božić i za Stjepanje. Ako pođe za njim i Stojan, dobro; ako ne, pa hvala Bogu. Ima posla i kod kuće, a ko zna, imaju li i brašna. Njemu ne kažu ništa. U svojoj je kući, ali nije gospodar. Rob, puki rob. Kad je ono za mlađih dana bio u Americi, bio je zapravo rob. Zapovijedao mu je b a s. Ovdje mu je Stojan b a s. Priženio je Stojana k svojoj Mari, uzadružio ga. Mare naskoro pod ledinu, a Stojan dovede Jelu, da mu goji malu Ivu. No kad se Jele okućila, Iva i Ilija odoše u zapećak. Još da je bila čemu, i Bože pomozi! Ali ona i Stojan — tako i takača. Da ih baciš na vatru, ne bi planuli. Bolesni, gnjili od lijenosti.

Stari Ilija isprvice trpi, grize se. Poslije uzme prigovarati. Naopako! Oboje zažagore kao dvoje vižlađi. Ilija se potuži susjedima, a kad kući, Jele štekće i skamače. I tako prolaze dani i godine. Ilija se po starom običaju prekriži, moli u jutro Pozdravljenje. A Jele bjesomučno cikne:

»Hodi k vragu ti i tvoje . . .«

»Bog s tobom, luda glavo! . . .« obezumi se starac, a Jele pograbi omlatak pa starcu po glavi:

»Eto ti lude glave!«

I odsele starac moli tiho, za se. Moli, radi, trpi, dok se Stojan i Jele privlače, planduju. Iliji je teško, što mu propada očevina, pojeda se. Ali ovo dvoje ne mare. Za Ivom je još troje djece, jedno drugom do uha. Ali sve blatno, golo. Ilija ima samo dvije košulje. Sam ih pere i krpi, a stidi se u njima među svijet. Ali oguglava, priučava se na sve. Svake nedjelje i blagdana starac među prvima k crkvi. A njegovi gospodari već zaboravili, kakva je crkva iznutra.

Sve to peče starca, svega se sjeća i sada, da kapka panje, siječe kukriće i slaže ih u snop. Tuga mu se slegla na srce poput one magle, što se savila na zemlju. Primakao se veliki Dan. Raduje se sav svijet. A on? Sam kao stari panj. Mala bi ga Iva rado razbodriti, ali se boji maćehe, a i oca. Otišao je natašte u drva, mogao bi se pričestiti. Hoće li ispeći kukuruzovnicu, dok se vrati? Hoće li svariti suhih krušaka? Ne bi škodio ni grkljaj rakije. Onda bi lakše po drugi snop.

Kad je starac dovukao snop drva pred kuću, još ni vatre na ognjištu. Stojan se izvukao iz kuće i baš da će konje na vodu.

»Hvaljen Isus i Marija! Na dobro ti doša Badnjak!«

»Gradim ti ja Badnjak i tebe, stari vukodlače! A zašto nisi samlio tu kukuruzovnicu, a?« zaleti se te starca poda se.

»Ajme, ubi me krvopija!« krikne starac rvući se. Kad se strčalo selo, Ilija je krvav, obnemogao ležao, a Stojan mu je klečao na prsima režeći:

»Ne ćeš dulje, stari vukodlače!«

Ali starac skupi svu snagu i zgrabi Stojana za vrat, a on se kao gnjili panj svali na zemlju. Starcu sine pred očima sva prošlost, sjeti se svega nasilja, zametanja, gladovanja, a glavom mu poleti misao:

»Ubij psa i sve njegove!«

I već se lati sikirice. Ali se sjeti velikoga Dana, baci sikiricu, stane krv i prošapće:

»Oprosti, Gospodine, meni i njima, jer ne znadu što rade!«

ISUS SE RODIO
Naslikao K. Sichulski — Iz galerije slika u Varšavi

KRALJ I NJEGOVIH ŠEST ŽENA

Napisao Dr Josip Andrić

KATARINA ARAGONSKA, PRVA ŽENA HENRIKA VIII.

Kad sam bio u Londonu, na me je u tom najvećem gradu svijeta najjači dojam učinila jedna listina, koju sam vidio u Britskom Muzeju: bila je to originalna listina, kojom je engleski kralj Henrik VIII. 3 svibnja 1533. uz potpise duhovnih i svjetovnih odličnika engleskoga kraljevstva proglasio otcjepljenje Engleske od katoličke Crkve, i to radi — žene. Dugo sam stajao pred tom listinom, zurio u nju i razmišljao, što li sve čovjek, pa bio on i kralj, nije kadar učiniti radi žene ...

Henrik VIII. stupio je god. 1509. sa 18 godina na prijestolje te se oženio Katarinom Aragonskom, 6 godina starijom udovicom svoga brata. Kad se dvije godine kasnije njegova vojska morala od San Sebastijana iz Španije vratiti iza neuspjelog rata protiv Francuske, s kojom je držao i njegov tast španjolski kralj Ferdinand, pa kad se Henriku slično dogodilo i god. 1513. u sjevernoj Francuskoj, stao je da svoj bijes protiv tasta iskaljuje na ženi, koja mu je rađala mrtvu djecu. Henrik je nekoliko godina podržavao grešne odnose s Marijom Boleyn, dvorskom gospođom kraljičinom, a kad se god. 1527. zagledao u njenu mlađu sestru Anu Boleyn, smutila mu je ta crnooka namiguša glavu

IVANA SEYMOUR, TREĆA ŽENA HENRIKA VIII.

ANA BOLEYN, DRUGA ŽENA HENRIKA VIII.

Takvoga je kralja imala Engleska, kad je imala 3 milijuna stanovnika (Španjolska 8, a Francuska 14 milijuna). Takvim je strahotama urodilo to, što je Engleska šutjela pred kraljem, koji je nogom gazio svetost braka i obitelji.

Henrik VIII. bio je vrlo debeo čovjek. Tijelo mu je bilo, kako pišu povjesničari, »nezgrapno brdo puno bolesti«. Pred smrt priznao je, da je načinio mnogo nepravda, ali reče: »Do milosti je Kristove, da mi oprosti sve moje grijehe, pa bili oni i veći, nego što jesu.« I naredio je u oporuci, da se čitaju mise za nj, ako mu duša dođe u čistilište.

ENGLESKI KRALJ HENRIK VIII. (1509.-1547.)

tako, te je zatražio od Pape, da njegov osamnaestgodišnji brak razriješi, kako bi se iznova mogao oženiti. A kad Papa toga nije učinio, oholi Henrik otcijepi Englesku od Pape, otjera svoju pravu ženu i oženi se god. 1533. Anom Boleyn. Ali već za tri godine dade joj odrubiti glavu, jer je sebi bio našao treću ženu: Ivanu Seymour, koja umrije rodivši sina. Četvrtu je ženu Anu Eleve brzo poslao odakle je i došla, jer se doskora namjerio na Katarinu Howard, koju je uzeo za petu ženu. No i njoj je dao odrubiti glavu, pa se oženio Katarinom Parr, kojoj je spašen život samo zato, što je okrutni kralj umro dan prije, nego je ona trebala biti pogubljena.

Slika dolje:

KATJARINA HOWARD, PETA ŽENA HENRIKA VIII.

VOLI ŽENU NEGO PRIJESTOLJE

Kad se ženi kraljev sin, to je velika slava. Tako je bila velika svečanost, kad se g. 1923. ženio sin engleskoga kralja, ne doduše najstariji Eduard, princ Waleski, nego drugi sin Albert Artur Đuro, vojvoda od Yorka. Još veća bi bila svečanost, da se princ Waleski ženio. Ali on se samo zabavljao u bratovim svatovima. Kad je usred svadbenog veselja plesao s jednom lijepom damom iz velikaških krugova, reče mu ona:

»Eto mladi brat vas je pretekao. Trebalo bi, da se tako doskora veselimo i u vašim svatovima . . .«

Princ Eduard je na te riječi časak šutio, a onda će:

»Ne bih mogao da se oženim, kako drugi hoće, a još manje bih podnio, da moja žena ne bude ona, koju bih ja htio. Zato je bolje ovako . . .«

Nekoliko godina nakon toga doselila se u London sa svojim mužem bogata Američanka Bessie Wallis Simpson. Ljepotom i duhovitošću svojom stekla je brzo veliku obljubljenost u londonskom društvu. Tu se s njom susreo i engleski prijestolonasljednik Eduard, koga je njena pojava malo pomalo sve više osvajala. Godine 1933. bilo je njihovo prijateljstvo već vrlo veliko. Kad je u ljetu g. 1934. gospođa Simpson bila na ljetovanju u fancuskom kupalištu Biaritzu, našao se ondje i princ Eduard. Zabavljao se s njom, plesao s njom, a dok se ona frizirala, princ je po dva sata znao sjedjeti u frizerskom salonu čekajući na nju. Bio je njom tako oduševljen, da je aeroplan, koji je došao po nj, poslao u London, a on je ostao.

Otada je princ Eduard mnogo putovao s gospođom Simpson. Na putu je njegov vagon bio uvijek uz vagon, u kojem se vozila ona. Princ Eduard se sam brinuo za prtljagu gospođe Simpson. U Cannesu pozvao je engleski prijestolanasljednik jedamput veće društvo diplomata i aristokrata na čaj, a kod tog je zamolio gospođu Simpson, da bude domaćica.

Otkad se Eduard VIII. popeo u siječnju ove godine na prijestolje, gospođi Simpson je stajao na raspolaganju drugi dvorski auto, kraljevska loža u kazalištu, bila je pozivana na objede u dvor, a u kolovozu ovog ljeta pratila je mladog engleskoga kralja po Dalmaciji. Kad su neki novinari fotografirali tom zgodom kralja u društvu s gospođom Simpson, američke su novine za skupe dolare kupovale i objelodanjivale te fotografije i stale sve više pisati o engleskom kralju i lijepoj Američanki, koja se već od jednog muža bila rastavila u Americi, a sad radi kraljeve ljubavi napušta i drugoga. I zbilja koncem listopada provedena je rastava gospođe Simpson od Ernesta Simpsona, a 16. studenoga najavio je kralj Eduard predsjedniku engleske vlade, da se kani oženiti njome.

Prošla su otada još puna dva tjedna. Tada najedamput kao grom iz vedra neba puče po svemu svijetu vijest: kralj hoće da se ženi, a predstavnici engleskog naroda se toj ženidbi protive. U isto je vrijeme gospođa Simpson napustila London i otišla u Cannes, odakle je svaki dan telefonom razgovarala s kraljem Eduardom. Nagovarala ga je, vele, da se odrekne nje,

BIVŠI ENGLESKI KRALJ EDUARD VIII. kliče: „Zbogom prijestolje, ostavljam te radi žene, koju volim!“

kad je Engleska ne će, a kad se kralj 11. prosinca radije odrekao prijestolja nego nje, zapala je u grčevit plač . . .

Eduard VIII. nije više kralj, jer engleski narod nije htio, da za kraljicu dobije ženu, koja ima uz kralja još dva živa muža. Eduard je kraljevsku krunu prepustio svom mlađem bratu, koji je, kako reče u svom oproštajnom govoru na radiju, sretniji od njega, jer ima svoju obitelj.

Svetosti braka, povrijeđenoj na engleskom prijestolju prije 400 godina, dala je Engleska spontanu zadovoljštinu . . . *J. A.*

KATARINA PARR, ŠESTA ŽENA HENRIKA VIII.

AMERIČANKA GOSPOĐA SIMPSON, radi koje se Eduard VIII. zahvalio na prijestolju

AVET KOMUNIZMA

Napisao Josip Zidarić

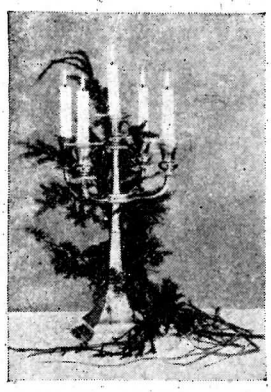

Premda se po novinama mnogo piše i raspravlja o komunizmu, o sovjetskom ustavu, o neuspjehu boljševičkoga pokusa za novi ekonomski način života u svijetu, ipak se pored svega oštroga nadzora državne vlasti komunističke ideje šire i kod nas.

Može se reći, da kod nas boljševizam ili komunizam u novije vrijeme najviše navaljuje na obitelj, t. j. na sve se moguće načine juriša protiv sakramenta ženidbe. Juriša se preko različnih novina u izvještajima ili u pripovijestima (noveli, feljtonima), što se štampaju u novinama. Napriliku novinski izvjestitelj napiše izvještaj o kakvoj moralnoj opačini, o preljubu ili čemu drugome. Tu se umetnu komunističke ideje u izvještaj. Nažalost su to članci, koji jako privlače mnoštvo čitalaca. Obično su takvi članci napisani istim onakvim govorom, kako se ogovara ili kleveće po malim mjestima. Zato mali svijet često puta s velikom radoznalosti čita po novinama člančiće, u kojima piše, kako se u toj i toj kući dogodio ovaj skandal, u onoj kući onaj skandal itd. Tu nesavjesni novinar vješto podražuje niske instinkte. Naoko se čini, kao da kudi zlo, a uistinu zavodi publiku. K tomu se publici laska. Pripovijeda se o pokvarenosti gospode. Novinar se ulaguje čitalačkome mnoštvu. Pokvarenoj ljudskoj naravi prija mišljenje o vlastitoj vrijednosti i plemenitosti i o nevrijednosti i neplemenitosti drugih.

Upravo je čudna i nevjerojatna pojava, da uz komunističke ideje pristaju i djevojke, koje su svršile srednju školu i čak i visoke škole. Još je čudnije i nevjerojatnije, da to nijesu djeca siromašnih roditelja, već se među komunistkinje vrstaju kćeri bogatih trgovaca ili kćeri iz obitelji, koje su srednje imućne. Uzalud bismo tražili u toj pojavi kakve logične razloge. Ne može se tu govoriti o kakvim ekonomskim razlozima, koji mogu siromahe primamiti u komunističke redove. Komunizam je ili boljševizam kužna bolest, kojom je okužen duh vremena. Simpatizirati s komunizmom postaje moda, a moda primamljuje ženski svijet. Tako pomalo prelazi u obvezu društvenosti pokazivati simpatije za komunizam.

Komunističke se ideje ne šire pod komunističkim imenom, već se preko različnih liberalnih novina uvlače potajice, da truju javno mišljenje. Komunistička izdavačka poduzeća štampaju komunističke knjige naveliko pod imenom moderne svjetske književnosti.

Komunizam se stao sakrivati i iza različnih organizacija, koje same po sebi nijesu komunističke. To je nova metoda komunističkoga prodiranja. Držim, da se u javnosti zaboravlja ili bar premalo misli o tome, da se ne treba bojati onih naivnijih kojekakvih komunističkih vikača, što amo tamo bace koji letak ili se javno isprse kao komunisti, toliko, kao što se treba bojati podmuklih pravih komunista, što se lukavo skrivaju iza leđa najrazličnijih organizacija.

Oni, koji stradaju, to su usijane glave, koje treba da stradajući stvaraju mučenike, što će kao žrtve prikazivati zlu ideju u ljepšem svijetlu. Od njih je mnogo pogibeljniji onaj tip ljudi, koji ne će da se žrtvuju, već se žele dokopati vlasti danas sutra, ako komunizam prevlada. Čini se, da već opstoji i takav tip ljudi. Strahovita je podmuklost takva čovjeka. Spreman je denuncirati poradi komunizma druge ljude, koji uopće nijesu komunisti. Takav je sadistički zločinac spreman poklati tisuće ljudi, kako sam izjavljuje, a nitko mu ništa ne može, jer se drugdje zna prikazivati sasvim drugačije. Takav se čovjek ne će pokazivati nigdje kao simpatizer komunizma, ali će čovjek takva karaktera instinktivno računati i s tom mogućnosti, da će komunizam prevladati, pa će onda trebati i takvih zločinačkih natura. Kad nastaju nesigurna revolucionarna vremena, lako se dogodi, da golemo mnoštvo čestitoga svijeta, što se ne zanima za veliku politiku, sasvim izgubi glavu. Onda se nekoliko inteligentnijih zločinaca lako dokopa i velike vlasti. I sami korteši i bivše »žrtve« revolucionarne ideje izgube glavu, kad uistinu nastaje buna, koju su propovijedali. Tek jedni ljudi između revolucionaraca ne izgube glavu. To su lukavci, koji nastoje dobiti ono, što se njima od sve revolucionarne ideologije čini najrealnije. To je vlast. Zato se može naći već i tako podmuklih i proračunanih ljudi, koji se pretvaraju kao zaneseni nacionalisti ili zaneseni pristaše bilo kojega režima, ali uistinu nijesu u duši ništa drugo, nego pusti sebičnjaci, što mare samo za svoju korist. Svejedno im je kakav je režim na vlasti. Spremni su se ulagivati bilo kome, uvlačiti se u organizacije bilo čije. No svojstveno im je, da mrze ono, što je katoličko. Pretvarati se mogu u svakoj organizaciji, u svakome društvu, ali im pretvaranje ne bi koristilo u katoličkim organizacijama. Tu se potajni komunisti mogu odmah raskrinkati, kao što pokazuje onaj slučaj u Poljskoj, kad se komunist uvukao u katolički samostan. Drugačije se komunisti uvlače u redakcije svih mogućih novina izuzevši katoličke, prodiru u sva moguća društva, u različne političke stranke. Rastrovati su sposobni i vjerske organizacije izuzevši katoličke. Hrvatski se, srpski i slovenski liberalci pomalo svijesno ili nesvijesno pretvaraju u komuniste. Možda ni sami toga ne vide nikako. Bar to vrijedi za mlađu generaciju. A mlađima pripada budućnost. Kao glavni i jedini sigurni protivnik komunizma preostaje Katolička Crkva, pećina, koje ne može nitko srušiti, što je dokazala prošlost, a dokazat će i budućnost.

KOMUNIZAM U DOMOVINI CEDRA LIBANONSKOG

U posljednje vrijeme komunizam je neobično uznapredovao i u Siriji, koja je od svjetskog rata pod francuskom upravom. Tako se komunizam pojavljuje i u predjelima Libanona. Sve do vremena, kad su Armenci progonjeni od Turaka iz Libije uselili u Siriju, onda je komunizam bio poznat tek po imenu. Gregorijski Armenci bili su vrlo pogodan elemenat za boljševizam. U svojoj krajnjoj bijedi izgubiše skoro svaku vjeru i nisu mislili na drugo, nego kako da spase svoj život i steknu komad kruha. Još pod turskom vlasti osnovali su oni tajna, skoro revolucionarna društva. Mnogo njihovih rođaka i sunarodnjaka stvorili su malu armensku boljševičku državu u SSSR, a podržavali su vezu i drugi iseljenici. Konačno ne posjedujući ništa u Siriji tražili su korist u anarhiji i komunizmu.

Ali naskoro se taj pokret proširio i na domaće žiteljstvo, a tome je pogodovalo opće nezadovoljstvo radi krize u svijetu i velika komunistička propaganda, siromaštvo i neizmjerna bijeda.

Sirija je ponajviše poljodjelska zemlja. Carinske granice priječe izvoz i čine, da se poljodjelstvo zanemaruje. Libanon je uglavnom najviše izvozio svilu i duhan, ali i toga se morao odreći, jer se nisu mogli podmiriti niti troškovi proizvodnje. Monopol, stavljen na duhan, podigao je protiv vlade seljaka, koji su ga gojili. Libanon od prirode slabo plodan radi svojih kamenih brdina, živio je od milosti, koja je od iseljenika stizala. Ali i taj je izvor prestao.

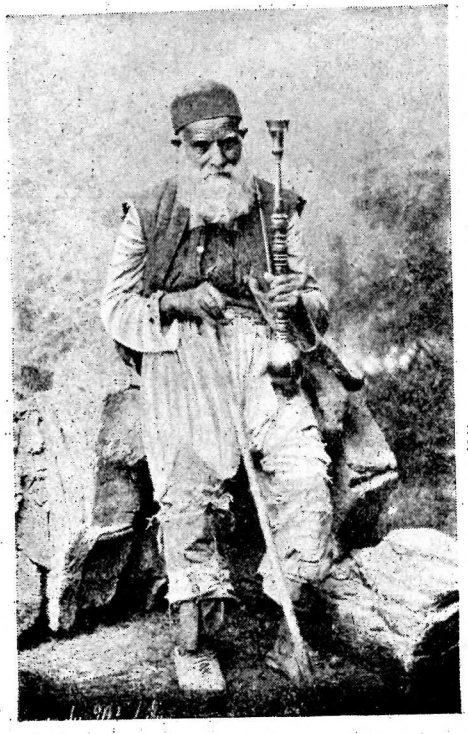

STARI SELJAK SA LIBANONA

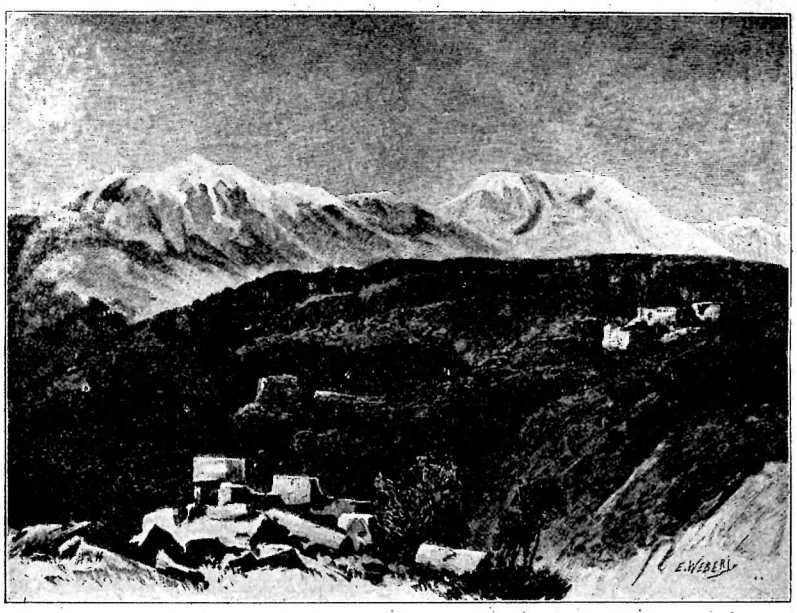

LIBANONSKO GORJE

Mandatorni sistem je kao stvoren da potpiruje upravo divlji nacionalizam. Mandat, koji nije nego jedno razdoblje prema neovisnosti i koji se mora slagati s urođeničkom upravom, smatran je kao zapreka slobodi. Sve nevolje njemu se pripisuju: nestašica rada, neuspjesi, pogreške; ali dakako svi uspjesi pripisuju se urođenicima. Događa se da čim jedan kraj više napreduje, ropstvo postaje nepodnošljivije. Ustanovljeno je kao primjer, da na Brdu Druza ili u pokrajini Alavita, gdje je narod pod francuskim guvernerom, a nemiri su maleni ili ih uopće nema, kraj neizmjerno napreduje i miran je. Na Libanonu, gdje je vlast dvojaka, mandatorna i urođenička, usprkos tradicionalne sklonosti prema Francuskoj i usprkos većine kršćanskog i katoličkog življa te usprkos bojazni, da bi mogli biti poplavljeni od muslimanskog elementa, ako bi se Francuzi povukli, taj kraj vrlo često pokušava pobune, a usto se ne umanjuje njihova privrženost mandatornoj vlasti.

U samoj Siriji su borbe otvorene. Teško se podnosi mandat. Pokušali su da ga silom obore pod Fejsalom, i trebala je vojnička ekspedicija generala Gouranda, da ga opet uspostavi. Revolucija Druza g. 1925. bila je opet prilika, da se podignu protiv mandata, ali je ustanak skršen bombardiranjem Damasa po generalu Savrailu. Sirci svakom zgodom nastoje da izvojšte potpunu nezavisnost. Vođe nacionalističkih stranaka odbijaju sve najpogodnije nagodbe, pa i onakvu, kakva je učinjena između Iraka i Engleske. Radi nemira komesar je otprije još ukinuo parlamenat, zatim raspustio klub nacionalističkog bloka, a neke vođe protjerao. Sve to nije proteklo bez većih pobuna, opsjedanja cesta, uličnih napadaja i ubijanja u gradovima.

Kakav drugi teren može biti pogodniji za komunizam? A komunisti su se time bogato okoristili. Sam njihov »Bulletin colonial« piše: »Narodni pokret u Siriji posljednjih mjeseci

zauzeo je upravo poželjne razmjere. U njemu su ne samo radnici, nego ponajviše seljaci, maleni trgovci, obrtnici, to jest osnovica cijele zemlje, koja se bori protiv ugnjetavanja i nameta.«

Dnevnik »Al Bachir« veli, da je to širenje komunizma u Siriji i na Libanonu uzrokovano boljševičkim pamfletima, koji su širenі po selima i gradovima, te pozivima na pobunu protiv ugleda i javnog reda i protiv plaćanja poreza. »Njima su sva sredstva dobra; glavno je, da se postigne cilj. Prave se rodoljubi baš oni, koji su bez ikakvog rodoljublja, te su stranci i internacionalisti. Vele, da brane interese naroda u isto doba, dok njihove pobune unesrećuju narod. Poznat je nedavni ustanak na jugu Libanona, koji su oni podigli, da tobože protestiraju protiv monopola duhana, a u isto je vrijeme čitava organizacija boljševizma osnovana baš na općoj monopolizaciji! Oni hoće anarhiju, revoluciju, veliku noć, gdje će oni biti bezgranični gospodari nad ropskim narodom.«

»Lettres de Rome«

PRVA MISA NA HRVATSKOM OLTARU U JERUSALEMU

NA BLAGDAN BL. NIKOLE TAVELIĆA 14. STUDENOGA O. G.

Božić nas duhom nosi u Svetu Zemlju, gdje je Isus, čije rođenje evo slavimo, sašao na ovaj svijet. A ovo je sada prvi Božić, otkako i mi Hrvati imademo svoje svetište u Jerusalemu. Prvi Božić, kojemu je u domovini Spasiteljevoj svjedok i naš hrvatski oltar bl. Nikole Tavelića.

Kad smo posljednjeg dana mjeseca listopada predali naš jerusalemski oltar osnivaču slavenske katoličke jerusalemske crkve Msgru Antunu Bartošu, da ga otprati u Svetu Zemlju, poželjesmo, da do 14. studenoga oltar već bude smješten, te da toga dana, kada se slavi spomendan mučeničke smrti bl. Nikole Tavelića, hrvatskog jerusalemskog blaženika, na njem bude odslužena prva misa.

Želja nam je ispunjena. Naš je oltar 6. studenoga stigao u Jerusalem. Tjedan dana je trebalo marljiva rada, da bude namješten. I na blagdan bl. Nikole Tavelića odslužio je Msgr Bartoš na njem prvu misu za sreću hrvatskog naroda i za sve one, koji su pridonijeli ostvarenju divnog tog prvoga hrvatskog jerusalemskog oltara. Bili su kod toga mnogi odličnici jerusalemskih Slavena, te je Msgr Bartoš izrekao krasan govor o značenju tog oltara i o velikoj ljubavi hrvatskog naroda prema Kristovoj domovini.

A onda je došao još jedan značajan dan. Dne 1. prosinca pohodio je to novo slavensko katoličko jerusalemsko svetište prvi put jerusalemski patrijarha Barlassina, da primi to svetište pod svoje okrilje. Svečano dočekan ušao je patrijarha u svetište i ostao njime zadivljen. Osobito je mnogo pažnje posvetio našem hrvatskom oltaru i izrekao veliko priznanje njegovoj ljepoti.

PRVA MISA NA HRVATSKOM OLTARU U JERUSALEMU
Služio ju je Msgr. Antun Bartoš, osnivač slavenske katoličke jerusalemske crkve uz asistenciju redovnika braće Tješitelja, čuvara toga svetišta

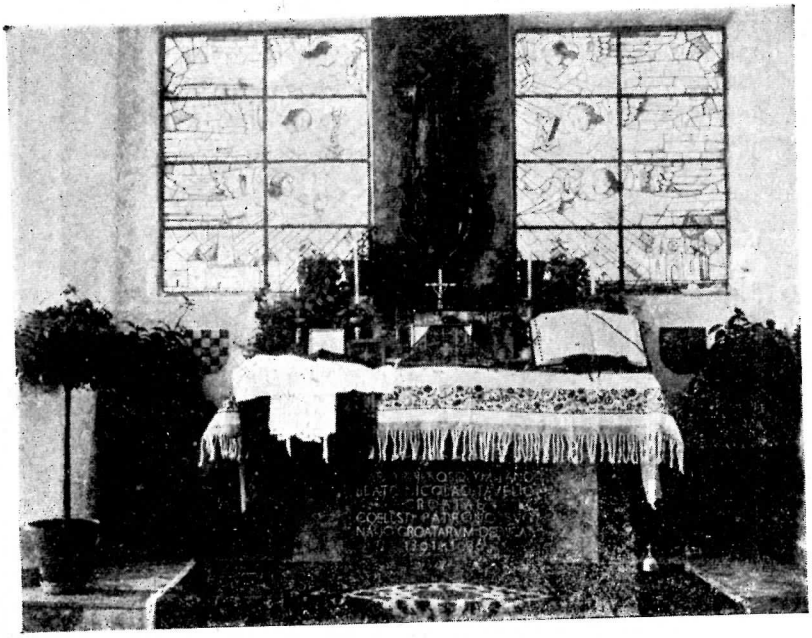

»Neka bude blagosloven hrvatski narod, koji je ovo podigao i darovao Svetoj Zemlji!« rekao je vrhovni poglavar katoličke Crkve u domovini Spasiteljevoj.

I sad samo treba da što više Hrvata na ljeto pođe s hodočašćem u Svetu Zemlju, kad će prigodom posvete tog našeg spomen-oltara lijepim hrvatkim slavljem u Jerusalemu biti divno uzveličano ono, što je eto u tom svetom gradu na diku Hrvata tako divno ostvareno.

Slika lijevo:
HRVATSKI OLTAR BL. NIKOLE TAVELIĆA POSTAVLJEN U JERUSALEMU
Na oltaru oltarnik izrađen u hrvatskom narodnom vezu i darovan od čč. sestara Sv. Križa iz Zagreba

Izvorna novela

MOJ NAJMILIJI BOR

IZ „USPOMENA NA PRVE DANE“

Napisao Marcel Matulina

Ja sam bio uvijek slabiji od mlađeg brata i nikako ga nisam mogao u tučnjavi oboriti na tle. Poslije moje prve bolesti bilo je i gore, pa nisam imao snage ni da ga iza kuta napadnem, kad bi mi uzeo iz ruku ljepšu jabuku i pobjegao u dvorište.

Bio je najjači među drugovima i svaki me je put obranio od napadaja. Kad je on bio uza me, bio sam i ja snažan, i mogao sam svakome reći, što sam htio. Zato sam ga mnogo volio pored svih svađa, koje nikada nisu izišle van našeg dvorišta. Možda se nas dvojica vremenom ne bismo bili više nikada posvadili, bili bismo ostali najbolji prijatelji, tä već smo i u školu bili ušli, kad nas je jedan događaj posvadio na par dana.

Majka je mislila da ćemo obojica poći u šumu i izabrati božićno drvce. A nas dva pošli svaki na svoju stranu.

Uzeo sam malu sjekiru i pošao s tetom u šumu. Dok je ona premještala ovce u susjednu ogradu, ja sam našao među maslinama jedan lijepi, visoki bor. Teta mi ga je odsjekla, a ja sam ga s teškom mukom donio kući. Na sreću bio sam prvi. Brat se još nije bio povratio. Majka je sa sestrom još uvijek kupovala u dućanu ukrase za naš bor. A kako je dućan bio odmah pored naše kuće, potrčao sam, da donesem nakit. U tom času povratio se i brat sa svojim borom. Kad sam vidio svoj bor prevrnut u dnu dvorišta, bilo mi je jasno, šta je napravio, i dok sam oklijevao što bih učinio, on mi je pograbio zamotke iz ruku, pobjegao u kuću i zatvorio se u sobu.

Pored mog siromašnog bora šutio je stari Brundo i mahao dugim repom. Ni on nije volio mlađeg brata, jer ga je uvijek gonio od sebe. Nisam znao, što bih počeo. Da ga tužim majci? Još nikad to nisam ni za što činio.

Bilo mi je teško, što ne ću moći kititi tog Božića drvce. Čekao sam, da me brat pozove i da se pomirimo. Bio bih mu oprostio. A kad on nije nikako izlazio iz sobe, digao sam svoj mali bor, i prije nego se majka mogla povratiti i doznati sve, odnio sam ga u vrt, ograđen visokim zidom.

Nekad je to bio vinograd, a sada tek nekoliko trsova i dvije velike šljive. U taj zaklon, iza kuće dovede majka ovce, kad se imaju okotiti, da im novorođene janjce u polju ne ubije bura u mlade, gole obraze.

Nisam bacio svoj bor na suhu zemlju. Ukopao sam mu deblo u rupu, iz koje se nedavno povadio krumpir i nametao zemlje i kamenja. Izgledao je potpuno živ kao ujutro u šumi. Samo je bio mnogo tužniji i umorniji.

Te noći sam i ja bio poradi njega tužan. Prvi put se s bratom nisam pozdravio prije spavanja. Majka je primijetila svađu, ali nam ništa nije rekla. Hvalila je lijepi bor u sobi i obećala još sutra kupiti novih nakita. Da je znala za moj bor, sigurno to ne bi učinila. Nisam zavidao bratu. Bilo mi je samo žao mog malog bora, koji u vrtu zebe na mrazu i buri. Odlučio sam da ga poklonim susjedu.

A na Badnjak ujutro, bilo mi i to teško, pa se sve motam oko njega. Onda pokupim u kući iz vrećica mnogo zrnja pšenice i zobi i punim male lončiće, koje sam objesio o grančice svog bora. I naberem trave, svježe i mesnate, i malo suhog sijena i pobacim pod njegove grane.

Cijelog su dana zobali kričavi vrapci i pjevali prvu veselu pjesmu zime. A pod njima su grizle travu dvije debele pitome ovce.

KOLEDARI U POLJSKOJ IDU PO SELIMA OD KUĆE DO KUĆE PJEVAJUĆI BOŽIĆNE PJESME

I na Božić ujutro vrapci su, veseli i dobri, pjevali uspavanku dvama malim, bijelim jaganjcima, dok su guste pahulje prvoga snijega padale na grane mog malog bora.

Kad sam pozvao majku i braću, da vide moj bor, mnogo su me ljubili. A mlađi me je brat molio za oproštenje. Bio je malo i zavidan, što mjesto vunastog imam mnogo pravog, prvog božićnog snijega na svom boru.

Sretan Božić

svim suradnicima, pretplatnicima, povjerenicima, širiteljima i ostalim prijateljima našega časopisa

želi

Uredništvo i uprava »Obitelji«

ZIMSKI ŽIVOT U BAČKOM ŠOKAČKOM SELU

Napisao Marin Radičev

Život je na selu uvijek veseo i pun događaja, premda se mnogima čini jednoličan. U proljeće seljak sije i radi i u njemu se budi nada, da će biti dobra godina, i da će mu roditi usjevi. I kako rastu usjevi, raste i ta nada u seljaku. Ljeti polagano dozrijevaju usjevi i njegova nada prilazi vrhuncu. U jesen pobire plodove, pa kada vidi, da mu je sve dobro urodilo, on ponizno prigiba glavu, zahvaljuje Bogu na plodnoj godini. A kada pobere jesenske plodove, seljak se prene odmarati i uživati rad svojih žuljavih ruku. No njegov odmor nije ljenčarenje. Dobar seljak uvijek imade posla. Kada padne duboki snijeg, seljak je u kući i radi sitnije poslove. Sada nastupi u kući zimski dnevni red, koji donosi životu na selu posebnih čara.

ADVENTSKE POBOŽNOSTI PRED CRKVOM
u prošteništu u Birkensteinu u Bavarskoj

Ujutro oko pola šest, šest sati podižu se otac i majka i probude nas djecu. Majka reče sestri:

»Hajde Marice, digni se! Uzmi metlu pa pometi na sokaku. Kad pometeš, donesi ogriv i naloži peć i posprimi kuhinju.«

Dok je sestra radila vani, majka je pospremala krevete i sobe. Čim je mama naredila sestri, reče otac meni i bratu:

»Ti, Ivo, idi pa češljaj konje i krave, a ti, Marine, počisti staje, unesi novu slamu i pripravi obrok za marvu.«

Pošli smo odmah, da to izvršimo. Dotle je otac radio svoj posao: pripravljao je hranu i namirivao svinje i ovce. Kad je sestra svršila na sokaku i u kuhinji, pomogne mami u spremanju soba i pripremanju doručka. Kad smo nahranili i napojili marvu i živad, uredili i počistili, već je i doručak bio dogotovljen. Mama nas zovne, i mi se sad dobro okrijepimo. Poslije doručka hajd opet svaki na svoj posao. Majka je sjela za stative i nemilosrdno udarala bilom. Tka ćilime, pregače, platno itd. Sestra plete ili radi koji drugi ručni rad, mami suče vunu i predu. Otac sjeo pored peći, a pred njim hrpa vreća, koje krpi baratajući iglom kao žena. Znade, da će mu trebati za ljeto, a onda ne će imati vremena da ih krpi i popravlja. Brat i ja otišli smo rezati drva, cijepati i slagati ih na drvnjak. Ženske rade svoje kućne poslove, ali ujedno i kuhaju ručak, kod kojega se opet svi skupimo u sobi oko stola. A kad smo poručali, na razgovor. Čim kucnu dva sata, treba ići hraniti marvu. Opet se pripravlja, redi, čisti, unosi u staju nova slama i tako redom. Žene se već počnu starati za večeru. Lako je sada za jelo. Bog je svega dao. Puni su sanduci brašna, pun dimnjak slanine, mesa, šunki, kobasica, pune kablice masti. Pored toga domaćica je pripravila svakovrsnog povrća i voća. Sav taj se posao svršava oko pet sati. Onda se čeka večera. A iza večere dolazi najzanimljivije zimsko vrijeme na selu.

Za zimskih su večeri na dnevnom redu divani i prela. Iz jedne ulice idu danas jednoj kući, a sutra drugoj i tako redom. No imade i takvih, koji se skupe i plate svijetlo jednom čovjeku i budu cijelu zimu u istoj kući svaku večer. Iza šest sati se već počnu skupljati. Žene se poredaju i posjedaju okolo velike zemljane peći. Rade razne radove: predu, pletu, vezu, a pritom pričaju i pretresaju događaje, koji su se zbili onoga dana. Sve prijeđe preko njihova jezika, i jao onom, koga prorešetaju, osobito ako im se zamjerio. U pročelju sobe je velik stol, a na njemu je svijeća. Okolo stola su klupe. Tu sjede ljudi. Jedan čita novine ili knjigu. Svi drugi slušaju. Poslije raspravljaju o onom, što je pročitano, a raspredu i drugo koješta. Osobito rado politiziraju. No najviše se od doba iza svjetskog rata pričaju doživljaji iz rata, na frontama i ropstvu. Mnogo govore i o minuloj godini, kakva je bila, pa o plodovima i radovima. Raspravljaju, kako je trebalo raditi, i stvaraju planove za buduću godinu, kako će i što će raditi. Često dođe među njih kakav šaljivdžija iz druge ulice, pa onda prođe cijelo veče u šali i smijehu. A poneki se prihvate i igranja raznih igara pa i kartanja. Sve to tako brzo prođe, da i ne primijete, da je već došlo vrijeme počinku. Tada se jedan sjeti, ustane i vikne:

»Hajdmo, ljudi, kući. Vrime je, triba spavati.«

Odmah se svi podižu i polagano odlaze svojim kućama.

Jedan je zimski dan tako prošao, a sutra će slično proći i drugi. I tako kroz svu zimu. Sve je to tako jednostavno, tako jednolično, tako obično, a ipak tako idilički lijepo, tako puno poezije i nezaboravnoga čara. Tko jedamput proživi takve zimske večeri na selu, uvijek ih se s radošću sjeća i želi, da mu se opet povrate.

Naslovna slika na omotu:
Božić glumice Marije von Tasnady u filmu »Čovjek bez domovine«
Foto Ufa

MLADI BUNJEVAČKI PJESNIK KOKIĆ

Napisao Rudolf Kadlec

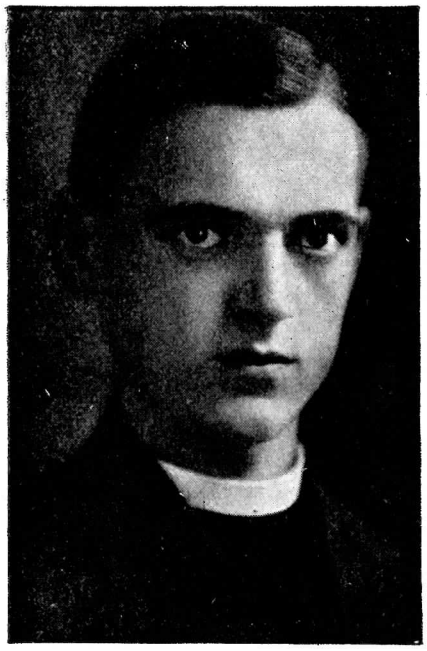

ALEKSANDAR KOKIĆ

U novije vrijeme je hrvatska katolička crkva dobila više mladih odličnih pjesnika, od kojih se s pravom u budućnosti može još mnogo očekivati. Jedan od njezinih najvažnijih predstavnika svakako je Aleksandar Kokić. Njegove pjesme već poznamo iz »Obitelji« te iz drugih časopisa i publikacija, a stekle su priznanje već i u raznim zgodama u domovini pa i izvan nje. Tako je taj naš mladi bunjevački pjesnik na međunarodnom natjecanju marijanskih pjesnika 1933. godine dobio počasnu diplomu od francuske »Academie des jeux Florimontais« u Lyonu.

Kokić je od naravi pravi lirski pjesnik. Doduše napisao je i nekoliko manjih crtica, eseja, književnih kritika, pa onda proljetos jednu litomontažu, izvedenu u Hrvatskom kazalištu u Zagrebu, ali sve to se kod njega javlja sporadički, a sva je njegova snaga u mekoj proćućenoj i jednostavnoj lirici. Ona je, kako se o tom možemo osvjedočiti i u zbirci njegovih pjesama »Klasovi pjevaju«*, izašloj ovih dana, originalna po sadržaju, s jakim ali sređenim emocijama te lakom i ugodnom verzifikacijom. U njegovim se pjesmama odrazuje otvorena i blaga ravnica rodnog mu kraja. Zato su te pjesme tako harmonične i blage, plastične i pune spontanih, ali obuzdanih čuvstava.

Kraj, u kojemu je Kokić proveo svoju najraniju mladost, jesu nepregledne bačke ravnice. Rođen je u Subotici te je svojim književnim radom mnogo doprinio novom zamahu današnje bunjevačke književnosti, koja se u posljednje vrijeme osobito diže. Razumljivo je, da su najveći dio njegovih pjesama inspirirale bačke sunčane ravni sa svojim poetičnim salašima, te život i običaji Bunjevaca.

Kokićeve pjesme o rodnom kraju ostavljaju u nama osjećaj intimne veze s njegovim rodnim krajem i onim ljudima. On otvoreno i priprosto pjesnički prikazuje seljaka u radu, razgovoru, na putu, kao da vješa pred nas posve realističku sliku, pejsaž onoga kraja. I ne opažamo njegove subjektivne primjese, kao da ta slika što ju je pred nas donio, nije nimalo idealizirana, jer je svojom naravnom jednostavnošću toliko na nas djelovao, da i mi gledamo njegovom psihom i njegovim očima. Sve te pjesme o rodnom kraju provejava velika ljubav k narodu. Preko Bunjevaca ljubi čitav hrvatski narod, jer su oni samo sastavni dio hrvatske narodne cjeline. U nekim je pjesmama njegov nacionalni zanos tako snažno i borbeno istaknut, da se čini, kao da je pjesnik načinio skok preko granica svoje blage dikcije i mirnih čuvstava. No on se ne gubi u konvencionalnim rodoljubnim frazama, nego nalazi uvijek novih izražaja za svoj jaki narodni zanos ili za boli, radi nepravda što se čine napose seljačkom puku.

Pjesama, u kojima bi dominirala jedino bol, Kokić uopće nema. Zato je njegova poezija velika novost za našu liriku, kojoj je gotovo uvijek sadržaj duboka nostalgija, sentimentalna maštanja, a nerijetko i grubi pesimizam. Kokić je velik optimist, pjesnik veselja, mirne i sređene radosti.

»Dušom se mojom razlila radost,
od beskrajne sreće zasjale mi oči...«
(Radost moje duše.)

Sve njegove pjesme protkane su zrakama Božje dobrote. Malo je koji hrvatski pjesnik tako živo izrazio svoju veliku i čistu radost kao Kokić. Njegova je radost čista, jer je religiozna.

U Kokićevim pjesmama, u kojima on iznosi ženu, nema ni sjene erotike. A ipak nije za njega žena kakav manje vrijedan stvor, od kojeg kao od od strašila treba u svakoj zgodi bježati. Pače, vrlo je malo pjesnika, koji su tolikom snagom iznijeli one dobre osobine ženske duše, kao baš Kokić. Intimni razgovori u obliku pisama između sestre i brata (veliki ciklus u Kokićevim pjesmama) djeluju tako proživljenom snagom, te se čine kao razgovori dviju duša, koje se potpuno poznavaju. On s tolikom nježnošću i profinjenošću iznosi ljubav i skrb ženske duše, koje se napose očituju u obiteljskom životu. Žena najjače osjeća i one na oko sitnice, što se u kući događaju, ona osjeti svako namrgođeno lice u kući i nađe načina, da ga utješi. Kokić se uživljava u dušu svoje sestre, kao da to ona govori, a kad pjeva o svojoj majci, tada i čitaoca svega obuzima velika ljubav i poštovanje.

Uopće u iznošenju intimnih osjećaja, onih unutarnjih blagih raspoloženja, Kokić je silno jak. Tako pjesme o Božićnoj Noći imadu u sebi nešto posebno, jer su pune blage radosti, koja se rađa u uskoj unutrašnjoj obiteljskoj vezi. Njegove su pjesme jednostavne, s laganim i ugodnim ritmom, ali su bogata proživljenim i blagim osjećajima. Ostavljaju nam u duši nova mirna i uzvišena čuvstva. Iza njih se osjećamo nekako olakšani i pročišćeni. I kao klasovi s bačkih ravni, sjajimo bar časak u zlatu osunčani dobrotom i kao da s njima pjevamo hvalu Gospodinu Bogu.

* Aleksa Kokić: Klasovi pjevaju, pjesme, vlastita naklada, Zagreb 1937., str. 80., cijena 15 Din, uvezano 25 Din.

Božićna novela

LOUISDOR

Napisao François Coppée

Vidjevši Lucijan de Hem, kako mu je zubača bankarova pohlepno otela posljednju banku od stotinu franaka, i ustavši od igraćeg stola, gdje je taj čas bio izgubio ostatke svoga malog imutka, koji je bio skupio za ovu posljednju bitku, zamagli mu se pred očima i malo te nije pao.

Teške glave i nesigurna koraka baci se na prostranu kožnu klupu, koja je išla uza zid čitave dvorane. Neko vrijeme gledao je površno tajnu igračnicu, u kojoj je protepao najljepše godine svoje mladosti. Prepoznavao je puste glave igrača, nešto osvijetljene svjetlošću, koja se odbijala od zaslonaca svjetiljaka. Čuo je laku zveku zlata na zelenom stolu. Pomisli, da je propao, uništen, sjeti se, da ima u svojem stanu u ladici ormara nekoliko pištolja, kojima se onako hrabro služio general Hem, tada još kapetan, kod navale na Zaatch. Zatim skršen od umora zaspi dubokim snom.

Kad se probudio s grkim okusom u ustima, pogleda na zidni sat i uvjeri se, da je spavao jedva pola sata, te osjeti, da mu nužno treba odahnuti na noćnom zraku. Kazaljke pokazivale su jedanaest i tri četvrti. Baš kad se dizao i protezao, sjeti se, da je danas Badnjak, i nekom ironijskom igrom pameti stvori se sasvim malenim djetetom, koje meće, prije nego će ići spavati, svoje cipele u kamin.

U taj čas približi se Lucijanu stari Dronski, stalan gost te igračnice, klasični Poljak, koji je nosio kaput s gajtanima i gumbovima, i promrmlja nekoliko riječi u svoju sijedu zamazanu bradicu:

»Posudite mi pet franaka, gospodine. Ima dva dana, da nijesam otišao odavle, i već dva dana nije broj sedamnaest izašao. Rugajte mi se, ako hoćete; ali ja bih sebi dao ruku odsjeći, da će skoro, baš o ponoći ta brojka izići.«

Lucijan sažme ramenima. Nije imao u džepu ni toliko, da plati taj danak, koji su obični gosti toga mjesta prozvali »Poljakovih sto soldi« (pet franaka). Ode u predsoblje, metne na glavu šešir, obuče krznenu kabanicu i siđe živo niza stube kao ljudi, koji imaju vrućicu.

Za četiri sata, što je Lucijan bio zatvoren u igračnici, bio je snijeg obilno zapao, a ulica, jedna od onih u središtu Pariza, prilično uska i zagrađena dugim kućama, bila je bijela. No sad su već na vedrom, tamno-modrom nebu blistale hladne zvijezde.

Oplijenjeni kockar zadrhta pod svojim krznom i stane koracati misleći neprestano zdvojne misli i opominjući se više nego ikada kutije s pištoljima, koja ga čeka u ladici ormara. No za nekoliko koraka stane naglo pred žalosnim prizorom.

Na kamenoj klupi, koja je bila po starom običaju pred monumentalnim vratima jedne palače, sjedjela je mala djevojčica od šest ili sedam godina slabo obučena u loše crno odijelo. Ondje je bila zaspala, premda je bila ciča zima. Njen položaj odavao je strahovit umor i potištenost, a njena siromašna glavica i nježno rame, kao da su se srušili u ugao zida, te su počivali na ledenom kamenu. Jedna od iznošenih cipelica, kojima je bilo dijete obuveno, pala joj je s noge, koja je visjela, i ležala je tužno pred njom.

Nehotičnom kretnjom Lucijan de Hem metne ruku u džep, ali se sjeti, da malo prije nije našao u njemu ni jednoga franka, koji bi možda bio slučajno zaboravio, i da nije mogao dati ni napojnicu podvorniku u igračnici. No prinukan instinktivnim osjećajem smilovanja približi se k curici i možda ju je htio odnijeti na rukama i skloniti kod sebe tu noć, kad li u cipelici, koja je bila pala u snijeg, opazi nešto sjajno.

On se prigne. Bio je louisdor! Neko milosrdno biće, bez sumnje žena, bila je opazila u toj božićnoj noći cipelicu pred zaspalim djetetom te je sjećajući se ganutljive legende spustila u nju, ne odavši se, krasnu milostinju, neka mala zapuštena curica vjeruje u darove, koje daje Dijete Isus, i sačuva i u nesreći neko uzdanje i neku nadu u dobrotu Promisla.

Louisdor! To je značilo više dana odmora i bogatstva za malu prosjakinju. I baš kad ju je htio probuditi, da joj to reče, začuje sasvim blizu uha, kao u halucinaciji glas, koji mu je malo prije govorio: »Dva su dana prošla, kako se nijesam udaljio odavle, i već dva dana, ‚sedamnaest' nije izišao. Dao bih sebi ruku odsjeći, da će skoro, baš u ponoći taj broj izići.«

I mladiću od dvadeset i tri godine, koji je potekao od poštenih roditelja, nosio ponosno vojničko ime te koji nikada nije uradio što protiv poštenja, sune u glavu grozna misao, obuzme ga luda, histerična, užasna želja. Pogledom se osvjedoči, da je sasvim sam u pustoj ulici, prigne koljeno, pruži oprezno drhtavu ruku i ukrade zlatan novac iz cipelice, koja je bila pala! Onda trčeći svom snagom vrati se k igračnici, uspne se sa nekoliko skokova po stubama, otvori udarcem šake meko obložena vrata proklete dvorane, uđe u nju, baš kad je ura tukla prvi udar ponoći, postavi zlatni novac na zeleni sto i vikne:

»Sve na sedamnaest!«

Spletom ruke Lucijan gurne trideset i šest louisdora na crvenu kartu. Crvena je dobila. On ostavi sedamdeset i dva louisdora na istoj boji; crvena izađe opet. Postavi još dva, tri puta sve, što je imao, uvijek s istom srećom. Imao je sad pred sobom kup banaka i zlata, te se stane kao lud razmetati po zelenom stolu. U svim kombinacijama imao je sreću, uvijek je dobivao. Bila je to nečuvena neprirodna sreća. Čovjek bi rekao, da je malena kugla od slonove kosti skačući po pregratcima igraćega stola bila magnetizovana, očarana pogledom ovoga igrača, te ga slušala. U kakvih deset igara dobio je nekoliko banaka od tisuću franaka, posljednji

Zašto Vaša kći još nije čitala roman „MARIJIN VRT“ od Julija Zeyera? Ako ga nema, nabavite joj ga još ovih božićnih dana.

imutak, što ga je bio izgubio u početku igre. A sada stavljajući po dvije do tri stotine louisdora najedamput za malo će dobiti baštinu, što ju je bio rastepao, pa i više i tako opet osnovati svoj imutak. Kako se naglo bio dao na igru, nije ni skinuo bio svoga teškoga krzna; već je bio napunio velike džepove sveščićima banaka i zamotcima zlata. I ne znajući, kako bi više spravljao svoj dobitak, trpao je sada zlato i papire u unutrašnje i vanjske džepove svoga kaputa, prsluka i hlača, u kutiju za cigarete, u rubac, u sve, u što je mogao išta metnuti. Neprestano je igrao, neprestano dobivao, kao bijesan, kao pijan! Bacao je pregršti zlata na sto, lakoumno uzdajući se u puki slučaj, sa sigurnom i prezirnom kretnjom.

Pri svemu tom, kao da mu je vruće željezo ležalo na srcu: mislio je samo na malenu prosjakinju, koja je spavala u snijegu, na dijete, koje je bio okrao.

»Ona je još na istom mjestu. Sigurno mora još biti ondje. Skoro ... da, čim tuče jedan, prisižem, idem odavle, uzet ću ju, odnijeti k sebi, metnuti u svoj krevet ... Ja ću je odgojiti, dat ću joj miraz, ljubit ću je kao svoje dijete i brinut ću se za nju uvijek.«

Ali ura odbija jedan, jedan i četvrt, i pol, i tri četvrti ... a Lucijan sjedio je još jednako uz pakleni stol.

Napokon jedan minut prije dva sata glavar igre digne se naglo i reče glasno:

»Banka je razbita, gospodo. Dosta za danas!«

Jednim skokom bio je Lucijan na nogama. Gurnuvši osorno igrače na stranu, koji su ga okružili i motrili zavidnim udivljenjem, ode naglo, poleti sa stuba i dotrči do kamene klupe. Već izdaleka je, prema plinskoj lampi opazio djevojčicu.

»Hvala Bogu!« klikne. Još je ovdje.«

Približi joj se, uzme je za ruku.

»Oh, kako joj je studeno, siročetu!«

Primi je pod ruke i digne, da je odnese. Glava djeteta padne natrag, da se nije probudilo.

»Kako se spava u toj dobi!«

Pritisne je na prsa, da je ogrije, i u nekom neizvjesnom nemiru htjede je poljubiti na oči, da je probudi iz teškoga sna.

No tada opazi s užasom, da su trepavice djeteta bile napola otvorene i da se vide napola dvije zjenice kao staklo, ugasle, negibljive. Pamet mu obuzme strašna slutnja. Približi svoja usta ustima djevojčice, nikakav dah nije izlazio iz njih.

Dok je Lucijan sa zlatnikom, koji je bio ukrao ovoj maloj prosjakinji, dobivao u igri imutak. umrlo je ovo dijete od zime.

Najgroznija strava stisne mu grlo i on pokuša viknuti ... i u tom naporu probudi se od teška sna na klupi igračnice, gdje je bio zaspao prije ponoći, i gdje ga je podvornik odlazeći posljednji oko pet u jutro bio ostavio na miru, iz smilovanja prema oplijenjenomu.

Maglovita zora prosinca mjeseca pokazivala se kroz stakla na prozoru. Lucijan izide, založi

NA KAMENOJ KLUPI SPAVALA JE MALA DJEVOJČICA
Ilustracija od Melite Bošnjak

svoju uru, okupa se, doručkova i ode, da se prijavi kao dobrovoljac u prvu pukovniju afričkih strijelaca.

Danas je Lucijan de Hom poručnik, živi samo od svoje plaće, te se prilično probija, jer je pošten čovjek i nikad se ne karta. Čini se dapače, da zna i štedjeti. Nedavno je naime jedan od njegovih drugova u Alžiru, koji je išao za njim jednom bregovitom ulicom Kazbe pričao, kako je dao milostinju maloj Španjolci, koja je bila zaspala pod jednim vratima. Bio je dosta indiskretan te je pogledao, koliko je Lucijan dao sirotinji. Veoma se začudio, kad je vidio louisdor u ruci djevojčice.

S francuskog preveo A. ŠIMČIK

POKUĆTVO KRULJAC
TVORNICA NOVA GRADIŠKA
ZAGREB, JURIŠIĆEVA ULICA BROJ 3., TELEFON 94-82

Slika lijevo:
MARIJA SE KLANJA NOVOROĐENOM ISUSU
Naslikao jedan slikar kölnske škole iz 15. stoljeća

MOJA BETLEHEMSKA NOĆ

Napisao Dr Josip Andrić

Vidjeh Betlehem. Bijah u svetoj špilji, u kojoj se rodio Isus. Klečao sam pred kamenim jaslicama Isusovim, kako su na istome mjestu klečali betlehemski pastiri u svetoj noći rođenja Isusova, a kasnije i sveta tri mudraca, koje je iz dalekih daljina dovela betlehemska zvijezda.

Kadgod se vrate sveti božićni dani, sjećanje me vodi opet i opet na ona sveta betlehemska mjesta, koja sam presretan prošao, te svaki put iznova proživljavam onu čarobnu betlehemsku noć, koju sam proveo u tom svetom gradu Isusova rođenja. I svaki put me sve više prožima onaj neizrecivi osjećaj sreće, što mi je u Betlehemu nezaboravno obuzimao dušu. Tinja on i sad neprestano u duši, tinja, da u božićne doba plane novim svijetlim plamenom kao božićna svijeća u sobici ispunjenoj božićnom radošću i božićnom pjesmom...

Bilo je lipanjsko predvečerje, kad se kao u nekom čarobnom snu nađoh na svetom betlehemskom tlu. Imao sam tu provesti jednu noć, od koje ni jedna u cijelom životu ne će ostati milija. Dobri me betlehemski franjevci smjestiše u »kraljevsku« sobu svoga gostinjca.

»Zašto kraljevska?« čudio sam se, jer sam odmah pomišljao na sveta tri Kralja, ali ne mogoh shvatiti, u čemu bi ta tako jednostavna, konvencionalno građanski uređena sobica čuvala spomen na njih.

»Nije to od sveta tri Kralja,« tumačio mi je simpatični mladi franjevac. »U ovoj je sobi prenoćilo nekoliko evropskih kraljeva, kada dođoše u Betlehem. Među ostalima i bivši njemački car Vilim davno prije svjetskoga rata i belgijski kralj Albert poslije svjetskoga rata...«

Dok sam u toj sobici čekajući san gledao u vedru betlehemsku noć, udisao njen naglo ohlađeni i vjetrom nošeni dah te

POKLON NOVOROĐENOM ISUSU
Naslikao Domeniko Campagnola (1511. do 1562.)

prisluškivao svakom treptaju i glasku, što se javljao u tajanstvenoj prirodi i još tajanstvenijem gradu, posve sam zaboravio na kraljeve, koji su se prije mene valjda isto tako predavali čarima takve betlehemske noći. A kad je napokon došan san, nije ni on smirio uzbuđenje duše, pa na prvi kucaj na vratima malo pred ponoć skočih: to su me zvali na ponoćku.

Proživio sam u betlehemskoj špilji hrvatsku ponoćku. Svetiju i veličanstveniju, nego su ove božićne ponoćke po našim crkvama. Tä to je bilo na istome mjestu, gdje su Isusovu ponoćku proživjeli

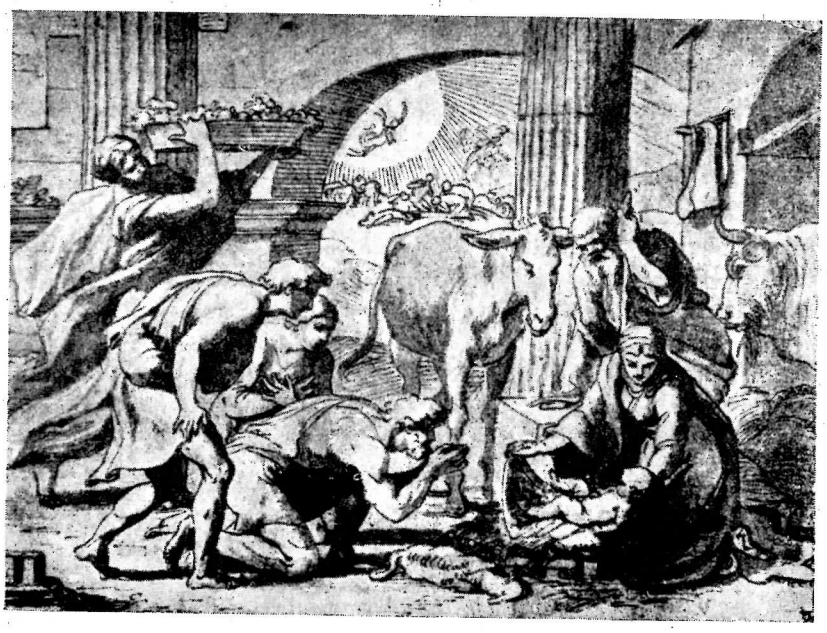

Slika lijevo:
POKLON BETLEHEMSKIH PASTIRA
Naslikao Nicolas Poussin (1593. do 1665.)
Sve tri slike iz Britskog muzeja u Londonu

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK
ZA HRVATSKU PORODICU

1936

IZDAJE KONZORCIJ KUĆE DOBRE ŠTAMPE U ZAGREBU
GLAVNI UREDNIK DR JOSIP ANDRIĆ
JERONIMSKO IZDANJE 516.

S A D R Ž A J

R O M A N I

Deledda Grazia: »Požar u maslinik«, 526, 547, 566, 586, 607, 626, 653, 667, 686, 706, 727, 752, 767, 786, 806, 826, 846, 866, 886, 906, 926 i 946.

Stjernstedt Marika: »Ullabella, 7, 26, 46, 69, 106, 127, 147, 167, 187, 207, 227, 246, 266, 287, 307, 327, 346, 367, 388, 412, 427, 446, 468 i 486.

Thévenin René: »Crveno dryo«, 772, 792, 812, 832, 852, 872, 893, 911, 932 i 953.

N O V E L E

Aineard Jean: Mlade djevojke 783
*** Aladin i pjesnik Mirza Safija 490
Andrić dr J.: Bernardičino veče 111
Među grabovima 748
Moja betlehemska noć . . . 976
Na vašaru 749
Sveti Nikola i dijete jednoga književnika. 930
Balog Franjo: Posljednji akord . 405
Barle Janko: Jesenska idila . . 735
*** Bernard Shaw među ženama 644
Binički dr Fran: Crni badnjak 965
Bošnjak Katica: Prekasno . . 194
Bourget Paul: Povratak . . 28
Brooks L. George: Gospođa ima potpuno pravo 644
*** Carev nos 553
C. I.: Moć svete krunice 186
C. N.: Prva borba 925
Chersterton G. K.: Grimizna vlasulja 505
Salata pukovnika Craya . . . 544
Coppée François: Louisdor . . 974
Cosinette M.: Gospođica Andelika 712
Courteline Georges: Zlatni sat . 624
Čehov P. Antun: Debeli i mršavi 473
Upit 684
Čop Božidar: Svi Sveti 823
Čović Marko: Jorgovane, jorgovane 94
De Bradi Lorenzi: Legenda s Korzike 113
Deledda Grazia: Vraćeni dar . 985
Devčić Stjepan: Jesen stiže . . 766
Svibanjska priča 424
Elliessen M.: Dvoboj u zrakoplovu, koji je padao 634
Freschel Georg: Strašan doživljaj 569
Furlan A.: Utrka s tigrom . . 808
Gogolj Nikola: Upraviše svi pogled k istoku 964
Görs K.: Majka i kći 36
Gotvald Stjepan: Ptičje zborovanje 689
Ivan Gregurić: Kristova ljubav 264
Hamard M.: Prijateljstvo s mačkom 673
Hercigonja Marija: Stela . . . 613
Hrastovec Stjepan: Novogodišnja radost 4
*** Iz života Franje Liszta 614
Jakšić Ante: Čovjek s krivim mišljenjem 223
Jalubin H. J.: Uspješna propovijed 116
Jurkić Štefa: Nela iz Gospine kapele, . . . 323, 344, 365 i 385
Kadlec Rudolf: Od ljubavi k »Ljubavi« 410
*** Kako nastaje moda . . 474
Klarić Branko: Majčin grijeh . 303
Kosanović Josip: U sjeni stare vrbe 183
Kosmák V.: Dva pitanja . . . 255
Nagrada dobromu srcu . . . 54
Krešić Petar: Čudo 103
Kurt S.: Poručnik Ivo 845
Ly-tai-fu: O kleptomanima . . 17
O vilinim rašljama 37
Malić Zvonimir: Nedjelja . . . 495
Trzaji duše 225
Massey N. J.: Sumnjivi čovuljak 652
Matulina Marcel: Najmiliji bor 971
Mérimée Prosper: Otac bez srca 864
M. K.: Isusov krevetić 234
Multatuli: Impresario 429
Život u visinama 444
*** Odvažnost 537
Perčević Stjepan: Grad mu pripravio prerani grob 824
P. P.: Ne će da bude majka . . 65
Radanović Josip: Na ciglani . . 66
*** Rastresenost 426
*** Red vrijedi i za kralja 634
Sever Zora: Lasta 234
Smerdél Ton: Čovjek, koji je ljubio djecu 484
Kao razbijena vaza 472
Njihova radost 212
Pisanice 284
Sablasti 43
Stare i nove knjige 732
Zaboravljena 370
*** Sultan i Nikola Šubić Zrinjski 474
Šimčík A.: Atlas 352
Konjokradice i prisega . . . 615
Ministar u ludnici 193
Mozart u odijelu nadvojvode 352
Šprajcer Zvonko: Iz nedavne prošlosti Bosne 453
Štrauh Hubert: Brdska trka . . 372
U vlaku 693
Teffi-Bučinska: Inkognito . . . 593
*** Tko rano rani, dvije sreće grabi 474
Tolstoj L. N.: Dvije grešnice . 704
Tomasović Jakov: Probudio se čovjek 805
Trtalski Janko: Antuka . . . 432
Turgenjev I.: Dvije priče . . . 704
*** Učini dobro i ne kaj se . 474
*** Umišljena bolesnica . . . 333
Van Haver Alojs: Mir 225
Vrkljan M.: Skakavac 784
Vujković Ljudevit: Život je tako htio 87
*** Zgode iz života Franje Liszta 564
Zogu: Kako smo se uspeli na Vražje brdo 44
Zoppi Giuseppe: Lijepi pilot . . 454
Zorro: Karma 132

D J E Č J E P R I Č E

Gusev Orenburski S. I.: Dimnjačar i vrag 636
Jeršov N.: Konjic Grbavko, 538, 558, 577, 597, 617, 637, 658, 678, 698, 718, 738, 758, 778, 798, 818, 838, 858, 878, 898, 918, 938, 958 i 998
Krstić Kruno: Galski rat, 12, 32, 56, 74, 114, 134, 153, 172, 192, 214, 282, 253 i 312
Narodna (perzijska): Bistrouman liječnik 694
Narodna (maloruska): Bogataši i siromah 575
Narodna (slovačka): Crni knez 556
Narodna (bretonska): Kako je pastir postao carev zet? . . 737
Narodna (slovačka): Kažnjena oholost 536
Narodna (češka): Lakomi živoder 597
Narodna (slovačka): Milosrdni sluga 476
Narodna (slovačka): Neposlušna djeca 676
Narodna (slovačka): O siromašnom i bogatom krojaču . . 457
Narodna (slovačka): Palčići . . 497
Narodna (istočna): Što je suđeno, treba da bude 713
Puškin A..: Carevna i sedam vitezova, 337, 357, 377, 396, 416, 438, 458, 478, 498 i 517
Ribar i zlatna ribica: 34, 57, 77, 113, 137 i 150
Zlatni kokot, 151, 177, 191, 215, 234 i 257
Santini Nikola: Priča o dječaku, magarcu i psu, 272, 294, 314, 334, 353, 374, 394, 415 i 437
Smerdél Ton: Basne iz zbirke »Danas i jučer« . . . 697 i 791
Stevenson Louis: Đavao u boci 756, 776, 796, 817, 837, 855, 877, 897, 917, 935 i 956

P J E S M E

Crnković Zv: Molba bolesnika . 126
Preporođenje 195
Čermak I.: Tebi, dijete 692
Devčić Stjepan: Dani u Topolju 152
Deželić-Širola: Bijeg s djetetom Isusom 51
Blagovijest 251
Ivanje 492
Križevanje 392
Pjesma o Gospi 623
Sud pustu 143
Svijećnica 97
Vazmenica 285
Zeleni Juraj 332
Zvjezdari 14
Žetvena kruna 543
Đarmati A.: Uskrsna pjesma . 289
Guslar kroničar: Blaženi Augustin Kažotić 583
Ivić Blanka: Pjesme proljeća . 423

Jakšić A.: Kad sidu sutoni prvi 571
Kad se spusti sveta noć . . . 986
Majko Marijo! 286
Oranje 45
Pismo nepoznate djevojke mladom pjesniku 93
Klarić Branko: Bolesni prosjak mo'i večernju molitvu . . . 244
Kroz prve mlazove proljetnog sunca 213
Sinoć 244
Tri pjesme o tri mala brata 364
Kokić Aleksandar: Kad se svijeće pale 825
Mladomisnicima 408
Obasjane brazde 876
Radost moje duše 86
U božićnoj noći 963
Za ljepšu budućnost 666
Korner Jeronim: Priča o Mariji 407
Magjer R. F.: Gluha nedjelja 244
Meštrović Mate: Tebi, Marijo! 226
Mohaček dr Božidar: Dru Božidaru Široli 764
Narodna: Kapetan Ivo iz Morovića 746
Paljug Mato: Božji grad . . . 407
Pehar fra Nenad: Pejsaž . . . 110
Smerdél Ton: Beethovenova posmrtna maska me gleda . . 449
Djevojka s frulom 785
Pjesme iz zaboravljene bilježnice 614
Stuparić Mijo, seljak: Telovo . 463
Vasić Đurdica: Kraj božićnog bora 964

Č L A N C I

*** Aleluja 283
Andrić dr Josip: Berlinska filharmonija u Zagrebu 449
Božji simfonik 883
Chopin i Liszt 565
Crveno gospodarstvo 64
Dr Božidar Širola 763
Franjo Liszt 563
Hrvatska molitva 124
Hrvatske književne ustanove 92
Hrvatsko oružje istine . . . 513
Jedan od najvećih katoličkih pisaca 503
Jubilej cecilijanskog pokreta 534
Kralj sa šest žena 966
Monografija o biskupu Antunoviću 93
Najbolji ovogodišnji roman . 950
Najslavniji ruski pjesnik . . 337
Nova hrvatska opera 764
Novi juriši komunizma . . . 63
Palestina vrije 445
Pjesme Ante Jakšića 571
Prekrasan slavenski katolički film 595
Pripovjedač Pariške Kuće Dobre štampe 690
Roman poljske slave 843
Sveta Zemlja i Hrvati 204
Smrt slavnog francuskog pisca romana 29
Svjetska izložba katoličke štampe 383
Šarenilo Palestine 243
Vatikanska izložba i obraćenje budiste slikara 549
Veliko djelo Tome Gajdeka . 23
Voli ženu nego prijestolje . . 367
Za naš drevni Ozalj-grad . . 451
Balentović I. Drago: Seljački život i popijevka 72
Vrijeme i narodna nošnja . 274
Bogdan Ivo: Prošlost i budućnost Španjolske 903
Rehabiiitacija španjolske povijesti 889
Bor Hrvoje: Ive Lendića »Angelusi« 789
*** Blagoslovljena obitelj . . 330
*** Boljševički pisac o katolicizmu 73
*** Budistički samostani . . 615
Changeur Anselme: Crni mjeseci 949
Chesterton G. K.: Gospodin Bernard Shaw 531
Zašto sam katolik? 533
Chestertonove misli . . 514, 552
Cvetković M.: Haljina domaćice kod posla 296
Rodu o jeziku 113
Slave se krstitke 656
Devčić Stjepan: U rođenom selu 905
Deželić V.: Gospin plač . . . 213
Dulčić Pere: Najstarije hrvatsko kazalište 523
*** Don Drago Bosiljevac . 710
*** Dobrota biskupa Antunovića 91
*** Dvije hrvatske svečanosti u Zagrebu 609
Fis: Istarska narodna nošnja . 105
Gorupić Stjepan: Sveti Martin i guske 869
Gotvald Stjepan: Posveta Terapije u lječilištu Slatina Radenci 629
***Glad za zemljom u Madžarskoj 290
*** Godišnja skupština Društva sv. Jeronima 217
Hren dr D.: Na Bohinju i izvoru Savice 534
*** Hrana djeteta od 1 do 6 godina 15
*** Hrana u Indiji 257
*** Hrvatska povijest u stihovima 489
Hrvatski metropolita o »Obitelji« 3
Igrec Ante: Filozofija i religija 409
Naš najveći suvremeni filozof 408
Zbor Duhovne Mladeži i Jeronimsko Društvo 411
In. A.: Stvarnost i reklama u Sovjetskoj Rusiji 904
*** Iz filmske umjetnosti . . 610
*** Jedno slavno književno dielo 331
*** Jubilej nuncija Sv. Oca Pape 269
Jakšić Ante: O »Bunjevčicama« Blaška Rajića 910
O umjetničkom stvaranju . . 185
Juras Antica: Karanfil 705
Jušić Seunik Zdenka: Majka boluje 824
Naše žensko pitanje 310
Naši dani 672
U proljeće 393
Život bez obaveza i dužnosti . 363
K. J.: Grad stare hrvatske slave 944
Kadlec Rudolf: Mladi bunjevački pjesnik Kokić 973
Katalinić mr. ph. Ante: Ljekarnik i ljekarništvo 196
Za bolji društveni poredak . 343
Kopić dr Ivo: Dru Ave inu Čepuliću u spomen 217
*** Kako su uređeni zračni brodovi? 371
*** Kako se prave hostije . 463
*** Kineski franjevac u Zagrebu 711
*** Knjige, koje vam pripravljamo 542
*** Komunist medu redovnicima 73
*** Komunizam u domovini cedra libanonskog 969
*** Korizma u Zagrebačkoj katedrali 273
*** K tridesetoj godišnjici hrvatskog cecilijanstva . . . 890
*** K velikom bunjevačkom slavlju 633
Lahner Juraj: Prvi pravoslavni u Zagrebu 732
Stari Zagreb pun crkava . . 131
Za čestit obiteljski život . . 151
Moskatelo Kuzma: Dva nova Zagrebačka konvikta 674
Film i komunistička propaganda 850
Kanadske petorke 851
Kod umjetnika Tomislava spomenika 663
Morović i njegovi odlični sinovi 746
Najveći današnji talijanski crkveni skladatelj 884
Novi putevi u filmu 554
Papa o filmu i filmskoj štampi 435
Papa poseže snažno na polje kinematografije 603
Svjetski katolički radio-kongres 450
Životinje u filmu 931
Macan Tomislav: Dubrovačka republika i Španjolska 769
Godina u narodnim poslovicama 6
O dubrovačkom moćniku . . 111
Malić Zvonimir: Prvi hrvatski pastirski roman napisan u Ninu 943
Velikan hrvatskoga sela . . . 205
Maraković dr Ljubomir: Ante Evetović Miroljub 84
Marušić Ivka: Jedan dan u Monte Carlu 790
Mihanović Zvonimir: Olimpijada u Berlinu 655
Mimi: On je otišao 311
*** Matica Subotička 90
*** Međunarodni katolički kinematografski kongres . . . 710
*** Mjesta Muke Kristove . . 265
Nosić C.: Draganec kraj Čazme 431
*** Nadbiskup dr Antun Bauer 125
*** Nadbiskupi na Izložbi Svete Zemlje 270
*** Najpopularniji američki svećenik 750
*** Najraširenija hrvatska knjiga 672
*** Najveća dosadašnja proslava bunjevačkih Hrvata u Bačkoj 670
*** Nemeza 29
*** Nova hrvatska opera . . 729
*** Nove jeronimske knjige hrvatskom narodu 729
*** Nova morovićka zvona . 750
*** Nova palača hrvatskog Zavoda Sv. Jeronima u Rimu . 729
*** Odakle izreka »cilj posvećuje sredstva«? 195
*** O ljubavi prema knjigama 30
*** Osamdeseta godišnjica Pape Pija XI. 429
*** Osjetljivost u žena i muškaraca 184
*** Osnivač Družbe sv. Mohorja prvi slovenski blaženik . 630

P. Cvijeta: Ptičica 168
P. M.: Petnaesta godišnjica Oratorijskog zbora sv. Marka. . 216
Paša Đuro: Boljševičko eksperimentiranje s brakom . . . 350
Pearson Hesketh: Shaw contra Chesterton 645
Perinić Luka: Ivo Kerdić . . . 210
Slikar hrvatskog sela . . . 650
Umrla spisateljica našeg romana (g. Deledda) 669
Peroš Vilim: Roman o životu Bl. Djevice Marije 397
Puhan Ivo: Pred stotinu godina i danas 403
*** Papina enciklika o filmu . 604
*** Počasni predsjednik Društva sv. Jeronima 729
*** Pod boljševičkim neronima 68
*** Pokrovitelji hrvat. svetišta u Svetoj Zemlji 871
*** Povijest vinove loze . . 252
*** Preporodno djelo biskupa Antunovića 83
*** Prvi hrvatski liturgijski kongres 585
Radičev Marin: Kod prevodioca romana »K sreći« 570
Zimski život u bačkom šokačkom selu 972
Radunić Miljenko: Mačkare u Dalmatinskoj Zagori 145
*** Revizija Kristova procesa . 263
Sedej Mira: Autom do ledenjaka Uspomene iz olimpijskog Berlina 803
Sitarić Ivan: Skupljanje trava za čaj 316
Stošić Krsto: Đavao u slikarstvu 923
Grobišta 829
Sv. Jeronim u umjetnosti . . 723
Strohal R.: Obitelj 164
Szabo prof. Đuro: Srijemsko selo Morović i njegove starine . 743
*** Sa svjetske izložbe katoličke štampe 512
*** Sestrunj 529
*** Sljemenska kapelica Kraljice Hrvata 550
*** Smrt engleskoga kralja . 98
*** Smrt idealnog svećenika 711
*** Spasilac čovječanstva . 765
*** Spomen Fijanove smrti . 750
Šegvić Kerubin: Dr Ante Starčević narodni odgojitelj . . . 163
Šimčík Ante: Gabrijel iz Petrovaradina, pisac o Svetoj Zemlji 494
Kako su Židovi kod nas nekad polagali prisegu 875
Lavovi Svetoga Kralja 130
Narodni običaj o Uskrsu . . 288
Raspelo fra Fulgencija Bakotina u Poljudu 11
Ras Tafari i Đuro V. . . . 174
Ruža jerihonska 264
Šokčić Albe: Zbor duhovne Mladeži Zagrebačke 404
Šprajcer dr Zvonko: Američki predsjednik krojač 594
Bijeda i snaga siromaštva . . 426
I to su naši pasivni krajevi . 612
Iz dobrih starih dana 692
Kako ćemo iz ovih zala? . . 844
Ljudi se vežu za jezik . . . 788
Naš dom 443
Nekoć i sada — oci i djeca . 465
Ništa novo pod suncem . . . 493
Ovo nam je najpotrebnije . . 632
Smrt starima! 703
Starost i sposobnost za rad i stvaranje 585
U velikom gradu 649
Vitezovi dužnosti i rada . . 483
Štrauh Hubert: Izlet u Lipu . . 714
*** Šibenik i Jerusalem . . 863
*** Trideseta godišnjica hrvatskog Cecilijanskog pokreta . 876
*** Tri puta u Svetoj Zemlji . 336
*** Umjetnost Franje Kršinića 811
V.-l. A.: Na Veliku Subotu . . . 290
Verboye J.: Lik G. K. Chestertona 504
Vrkljan Mira: Cvjetići 951
Za tuđe grijehe 265
Vršovski Ljudmila: Majka velikog ruskog pisca Dostojevskoga 951
Žena u španjolskom građanskom ratu 683
Vunić Marko: Sueski kanal . . 31
*** Velehradski apostol Slavena 590
*** Veliko hrvatsko narodno slavlje u hrv. Srijemu . . . 685
*** Velik uspjeh izložbe Svete Zemlje 231
*** Vjersko i kulturno gibanje bunjevačko-šokačkih Hrvata 530
*** Zagreb dobiva baziliku Gospe Lurdske 269
Z.: Mala pjesma inspirirala je velik film 785
Tko je Florence Nihtingale? . 725
Zidarić Josip: Belgijanci . . . 452
Avet komunizma 968
Jadi hrvatske provincije . . 430
Japanci 226
Navala komunizma 10
Slovački narod 810
Uspomene iz dječačkoga doba 126
Zablude modernog nacionalizma 51
*** Zemlje sunca 316
Žic Nikola: Fetiš na Koreji . . 245
Na Gornjem Nilu podno Abesinije 175
Nova Godina u Kitaju 5
Posljednje kraljevstvo u Polineziji 466
Žena, radi koje je Engleska otpala od Katoličke crkve . 430

R U B R I K E

Kultura (Književnost Kazalište, Glazba, Film, Radio), Naš dom, Događaji, Anegdote, Šale, Dobrijanove zgode i nezgode.

S L I K E

Kroz godinu 1936. »Obitelj« je donijela velik broj slika iz najrazličitijih područja: umjetničke, iz domovine, iz svijeta, događaji, portreti, filmske slike, moda itd. Dobar dio tih slika služi kao ilustracija člancima i pripovijestima. Ovdje iznosimo samo:

Slike na naslovnim stranicama. Br. 1. Na skijanju (sprijeda); Poklon Triju kraljeva od G. Jurkića (straga). — Br. 2. Tomo Gajdek (sprijeda); Palača Društva sv. Jeronima od N. Hreljanovića (straga). — Br. 3. Baka i unuk. — Br. 4. Radnik (od G. Daniela). — Br. 5. Crkva sv. Terezije u Subotici. — Br. 6. Sveta Bernardica. — Br. 7. Dr A. Bauer. — Br. 8. Krabulje. — Br. 9. Dr. A. Starčević. — Br. 10. Raspelo (od V. Šipeka). — Br. 11. Bl. Nikola Tavelić pred Jeruzalemom (od G. Jurkića). — Br. 12. Blagovijest (od M. Vanke). — Br. 13. Filmska glumica Lilian Harvey. — Br. 14. Sv. Martin u Podsusedu. — Br. 15. Bl. Nikola Tavelić propovijeda među bogumilima u Bosni (od G. Jurkića). — Br. 16. Proljeće nad Okićem (foto Mlač). — Br. 17. Međimurka (od L. Kralja). — Br. 18. Narodna nošnja iz Šestina (foto Mlač). — Br. 19. Proljetna zraka (od V. Šipeka). — Br. 20. Veliki križ na putu za svjetsku izložbu katoličke štampe. — Br. 21. Jakov Petek, osnivač ZDMZ. — Br. 22. Rab (foto Zaza). — Br. 23. Pogled sanjarskih očiju. — Br. 24. Uzgajanje maka u Kini. — Br. 25. Krštenje Isusovo (od T. Vecellia). — Br. 26. Misionari na devama (slika sa SI Kat. štampe). — Br. 27. Pastirica u Šestrunju. — Br. 28-9. Kapelica na Sljemenu (od A. Sergejeva). — Br. 30. Franjo Liszt. — Br. 31. Bl. Augustin Kažotić. — Br. 32. Filmska glumica Virginia Bruce (foto M. G. M.). — Br. 33. Seka u šestinskoj narodnoj nošnji (foto I. Kirin). — Br. 34. Seljanka (od J. Bužana). — Br. 35. Kralj Tomislav (od R. Frangeš-Mihanovića). — Br. 36. Kći Karla I. Engleskog (od Van Dycka). — Br. 37. Na starom boru (foto Paramount). — 38-9. Sv. Jeronim (od A. Dürera). — Br. 40. Jasnica, morovićka unuka sa svojom lutkom iz Bačke (Foto »Obitelj«). — Br. 41. Majka i dijete na otoku Javi. — Br. 42. Filmska glumica Magde Evans (Foto M. G. M.). — Br. 43. Kod seljačke peći (od J. Bužana). — Br. 44. Pogled na Skrad (Foto Griesbach). — Br. 45. Filmska glumica Carola Höhn kao Madame Butterfly (Foto Ufa). — Br. 46. Hrvatsko svetište u Jerusalemu (Od I. Kerdića). — Br. 47 Sveta Cecilija, zaštitnica glazbe. — Br. 48. Zapuštena djeca u boljševičkoj Rusiji. — Br. 49. Što je sve donio sv. Nikola? — Br. 50. Ruševine crkve sv. Nikole u Ninu. — Br. 51-2. Božić glumice Marije von Tasnady u filmu »Čovjek bez domovine« (Foto Ufa). U toku godine donesen je na zadnjim stranicama omota raznih brojeva život Bl. Nikole Tavelića u slikama od Gabrijela Jurkića.

Marija, Josip i anđeli nebeski te udivljeni pastiri betlehemski...

A poslije ponoćke snatrio sam u svojoj »kraljevskoj« sobici još dugo slušajući dozivanje betlehemskog magarca, koje se javljalo kroz uspavanu, smirenu noć, da tako iluzija one Isusove betlehemske noći bude što potpunija... Kao čađom pocrnjela špilja, koju sada učvršćuju željezne prečke, da je zub vremena, koji je zarezao u nju već mnoge pukotine, ne bi razvalio, a u špilji na kamenu tlu Marija i Josip oko malog nebeskog Djeteta, kojemu se s vedrog nebeskog svoda smješkaju zlatne zvjezdice kao daleke čežnje nebrojenih miljardi duša — to je slika, koja mi je, dok ponovo ne usnuh, lebdjela pred dušom i koju sam ponio iz svetog rodnoga grada Isusova te koja mi svu dušu obasja svetom mističnošću, kadgod se opet i opet mišlju i spominjanjem vratim u onu veličanstveno divnu i svega života nezaboravnu svoju betlehemsku noć...

POROĐENJE KRISTOVO
Naslikao Albrecht Dürer (1471.—1528.)

Slika dolje:
POROĐENJE KRISTOVO
Naslikao Hans Holbein (1497.—1543.)

Pustolovni roman

CRVENO DRVO

FRANCUSKI NAPISAO RENÉ THÉVENIN — PREVEO VOJMIL RABADAN *(Svršetak)*

Yves se ne usudi odgovoriti. Primijeti samo:

»Kakogod bilo, ti si čas prije govorio o osveti. A ti se ne možeš izgovarati, da si se osvetio ubivši onog čovjeka, koji ne može biti kriv za one borbe, kad se ti još nijesi bio rodio.«

»U tome se baš varaš,« reče ozbiljno Indijac. »Smithson je u vrijeme, o kojemu ti govorim, bio u godinama, u kojima se ja sada nalazim... Zapovijedao je jednim odjelom konjanika, koji su sudjelovali u ratu. A četa, koju je on vodio, nadmašila je sve okrutnosti, pa bi ime divljaka, kojim vi nas nazivate, mnogo bolje bilo dolikovalo takvome čovjeku...«

»Možda,« prekine mali izvidnik. »Ali zašto mi to govoriš? Ja ne mogu sebi dozvoliti da danas sudim prošlo vladanje Smithsonovo. I makar što on bio počinio, jesi li ti imao pravo da mu sudiš i da ga kazniš?«

»Imao sam pravo,« odgovori žestoko Nokidee, »imao sam! Ali ja nisam pošao k njemu kao zatočnik pravde one noći, za koju znaš... Naprotiv ja sam pošao k njemu, da ga zamolim za jednu milost!«

»Milost?«

»Da. Milost, da mi dade Crveno Drvo.«

»Ali što je to Crveno Drvo!« upita Yves.

»Nijesam još završio svoju pripovijest,« nastavi Indijac. »Slušaj ovo, što još ne znaš. Kad je klanje naših plemena doseglo vrhunac okrutnosti neprijatelja, oni, koji preostaše od naših svladanih ljudi, zakloniše se u ove šume, a preživjeli počeše ponovo živjeti... Ali tada se dogodi čudan slučaj... Smithson, koji je u oholosti svoje pobjedničke pasmine prezirao i dalje naš rod, kao da smo robovi, tada se oženio i dobio je sina... Ali čini se, da otac nije uspio ucijepiti dječaku svoje osjećaje prema nama. Jer kad je ovaj dorastao do razuma, iz dana se u dan udaljivao od svojih shvaćajući možda, da su bili krvnici, i toliko je u tome ustrajao, te se postavši čovjek odrekao svojega roda i htjede doći da živi među nama!«

»Što to veliš!« klikne Yves ne mogući da sakrije svoje začudenje. »Smithsonov sin učinio je to?«

»Učinio je to, jest. A od dana, kad je napustio svoju obitelj i došao da osnuje svoju kod Indijanaca, njegov otac ne htjede više da čuje za njega i smatrao ga je pokojnim. I doista je on bio mrtav, mrtav za svoju prošlost, za svoju rasu, mrtav i za svoje ime, jer je uzeo ime crvenokošca: nazvao se Asini, što u našem jeziku znači Hridina. I bje to čovjek, čije je srce doista postalo kameno od sjećanja na svoje...«

Indijac zašuti časak. Yves je duboko potresen pozorno slušao.

»Zar djelo sina nije donekle iskupilo djelo očevo? I znajući to, zar nijesi ti tim više morao oprostiti tome čovjeku?« zapita Yves.

»Ja ga nijesam kaznio, ponavljam još jednom! Ali slušaj dalje. Dakle Asini življaše među nama. Bijaše se oženio jednom od naših djevojaka, jednom »squav«. Bio je dakle u svakom smislu naš. No nekog dana prolazio je ovom šumom jedan naš stari ratnik u društvu Smithsonova sina. Nešto se posvadiše. Što je bio povod toj kavzi? Ne zna se. Ali tvrdilo se, da je dvoboj bio častan: Asini pade pod udarcima protivnika, i to bje zločin, jer on bijaše gost plemena, a štogod gost načinio, ipak je svet! Počinivši zločin ratnik je toliko bio osvjedočen o svojoj i našoj sramoti, da se nije više pokazao pred nama. Zakopavši truplo druga iščezne u šumi... I nitko ne bi nikada bio znao, što se dogodilo, da nije ubojica, progonjen grižnjom savjesti zaželio da javi ljudima svoje kajanje... Vrškom istoga noža, kojim je udario žrtvu, on ureza vječnim znakovima pripovijest o umorstvu u deblo jednoga stabla...«

»Crveno drvo!« klikne Yves.

»Jest,« odgovori Nokidee, »to je Crveno Drvo. Potpuno očitovanje sramote! Čovjek ga je urezao u koru visokog stabla. Zatim umiren iščeznu i nakon kratkog vremena preminu osamljen...«

»Tužne li pripovijesti!« prošapće Yves zamišljeno.

»Ali ne svršava tu,« nastavi Indijac. »Pošto je to bilo napisano, regbi da šuma nije htjela odati tajnu svojega sina: svakog proljeća nastojala je da je pokrije i zakopa pod mladim korama, koje se obnavljaju... I mnogo vremena kasnije, onaj dan, kad taj natpis nije više bio vidljiv, u preživjelim ostatcima osramoćenog plemena nalazio se još jedan jedini svjedok, koji je za to znao... Taj svjedok bila je žena, a ta žena bila je moja majka. Međutim, ne znam kako, bijelci doznaše, da je Smithsonov sin bio ubijen, i neko su vrijeme uzalud tragali za njim. Doznaše samo, da je žrtva ranije bila otkrila neka nalazišta zlata, te je mnogo te kovine posjedovala, pa se uzrok ubijstva pripisivao krađi. Istina je, da je on imao zlata. Ali njegov ubojica nije od toga uzeo niti čestice, ... zakopao je blago pokraj lješine. Tamo se ono nalazi još i danas.«

Yves se sjeti iskaza Dominga pri samrti. Zločinac bijaše naslutio samo jedan dio istine, a mjesto, koje je on naveo, bilo je točno... Ali Nokidee nastavi:

»Izgubih majku, dok sam još bio dječak. Ali prije nego je umrla, ona mi povjeri, što je zna-

Svatko ne može ići u kupalište,
ali
svatko može žrtvovati 100·— dinara (20—25 velikih boca) i mjesec dana piti, mjesto druge vode,
samo našu čuvenu
RADENSKU
onu sa crvenim srcima!

la, jedino mi nije mogla reći, gdje se nalazi Crveno Drvo, jer joj to ni samoj nije bilo poznato. Nitko to nije znao i zauvijek bi to ostala tajna, da se slučaj nije upleo... Šuma se jednog dana odlučila da izda svoju tajnu. Ili bolje, bijelci je još jednom oskvrnuše... Ti znaš tu pripovijest. Poznato ti je, kako je dokumenat dopao u Smithsonove ruke... Dva dana nakon što sam to doznao, shvatih! Ti, koji znaš, što je čast, razumjet ćeš sada, zašto sam ja od toga dana imao samo jednu misao, jednu želju, jednu volju: dobiti natrag Crveno Drvo!...«

»I zato si ubio Smithsona!«

»Ja ga nijesam ubio,« odgovori Nokidee. — »Evo, kako se to desilo! Najprije sam otišao k njemu, da ga molim i kumim. On odbi, otjera me i budući da nijesam imao oružje, zaprijeti mi svojim revolverom: odoh od njega, ali s odlukom, da se vratim... I povratih se, da ukradem, kunem ti se, i ni za što drugo! Već sam odnosio sa sobom Crveno Drvo pokušavajući da pobjegnem, kad me on ču, obori se na mene i htjede da me ubije. U kratkoj borbi, koja nastade, a u kojoj sam ja samo nastojao da mu se izmaknem, pao je nezgodno udarivši o ugao pokućstva, tako da je dobio duboku ranu na sljepočicu... Bio je još živ, kad sam pobjegao. I prisižem, da nijesam tražio njegovu smrt!«

Uzdahnuo je duboko, kao da su ga tragične riječi, koje je izrekao, iscrple. U Yvesu se probudio nov osjećaj: čuvstvo simpatije spram njega.

»Kad sam odgonetao do kraja dokumenat,« nastavi Indijac, »pobojah se, da ga je netko drugi već pročitao, i shvatih, da je moja dužnost ukloniti zauvijek dokaze naše sramote: drugim riječima pronaći mjesto, gdje je mrtvac bio zakopan, i prenijeti ga u drugi grob, gdje će ljudima biti nemoguće da ga ikada nađu. Ali ne poznavajući, gdje se nalazi to mjesto (jer onaj, tko bi ga htio pronaći, mora najprije znati, gdje se nalazilo posječeno stablo), odlučih se na nešto, čega sam se ipak vrlo mučno prihvatio, potražio sam naime za vodiče u svojem traganju neke drvosječe, koji su nekoć radili u ovome dijelu šume... Ne moram ti pričati naše doživljaje: način, kako je Utagami vodio potjeru za nama, uvjerio me je, da ste vi malo pomalo pogodili sve.«

»Zašto si mi ispričao tu pripovijest!« upita Yves.

»Rekoh ti, da trebam tvoju pomoć: držao sam dakle, da ti mogu povjeriti tajnu, za koju znam dobro, da ćeš ju umjeti čuvati za sebe samoga.«

»Pomoći ću ti, Nokidee, kad tražiš moju pomoć. Ali u čemu se ona sastoji? Hoćeš li da uzmeme Crveno Drvo i da ga vratim tebi!«

»Crveno Drvo!« klikne Indijac smiješeći se. »Ali ja ga imam! Evo ga!«

Pa razgrne plašt i pokaže začuđenome dječaku tajanstveni dokumenat, za koji on mišljaše, da je u tom času u Daviesovim rukama!

X. LICEM U LICE

Minulo je nekoliko dana od čudnog razgovora, koji je mali izvidnik imao sa Nokideem. Čim se povratio u logor i ušao pod šator, našao je Utagamija opet pri svijesti. Prihvatio ga je za ruku, a Utagamijeva je šaka na dječakov stisak ruke odgovorila tako, te je Yves osjetio, da je njegov učitelj spašen.

Yves je tada doznao od Utagamija, a taj je opet povjerio dječaku, što su obojica morala znati. A u prvom redu Yves je konačno doznao, u kakvim je okolnostima njegov prijatelj dopao rane. Dva strašna lovca srela su se u tamnoj šumi nakon uzbudljive potjere. Utagami je

DALMATINSKI TROJCI

Pred nešto više od tri mjeseca rodila je blizu Tomislavgrada u Dalmatinskoj Zagori Anica Petrić tri sinčića. Ona ima 37 godina muž joj je star 61 godinu, a ima još četvero djece i osim njih još dva pastorka. Da joj mališani ne umru od gladi, morala je ona od kuće i doživjevši mnogo nevolje došla i u Zagreb. Iako teška srca morala je radi brige za ostalu svoju djecu predati dva sinčića jednoj obitelji bez djece, a s trećim je otputovala kući. Toj sirotoj majci je jedina želja, da joj „dica žive i budu pošteni ljudi, a ne majci na sramotu i svitu na zlo".

neosporivo bio nadmoćan: izmicao je svim zasjedama, pogađao sve varke, znao unaprijed sve smicalice za napadaj i obranu, koje je onaj drugi pokušavao proti njemu, sve je predviđao i sve raskrinkao. Nokidee opet, gonjen kao jelen u lovu, nastojao je ipak da izbjegne smrtonosni dvoboj, za koji je osjećao, da mu prijeti, te je sve pokušao, da mu se ugne. Ali Utagami ga je gonio sve do odlučnog časa, kad je našavši se licem u lice neprijatelj morao prihvatiti konačnu borbu. U času, kad je Utagami već bio siguran za pobjedu držeći protivnika pod prijetnjom svoje puške, koja nikada nije promašila cilja, i dovikujući mu, da se preda, Utagamiju zape krik u grlu, a oštra ga bol pogodi... I ništa više nije znao, što se kasnije s njime zbilo: sjećao se samo, da se u bolovima probudio na poljskome krevetu.

Bilo je očito, da ga je Nokidee ranio samo zato, da se obrani i spasi, i da nikakav osjećaj

mržnje niti osvete nije vodio njegovu ruku. To je dokazalo njegovo ponašanje nakon pobjede. Bdio je nad onesviještenim protivnikom, obranio ga od vukova i najposlije siguran, da je jači od onih, koji su ga i dalje progonili, plemenito ih je obavijestio, da pohrle u pomoć svojem ranjenom drugu.

Preostajala je još zagonetka Crvenog Drva. Taj je dokumenat ostao u Nokideevim rukama, dok je u isti mah Davies mislio, da ga posjeduje. Jedna od tih dviju kopija bila je dakle krivotvorena. Ali koja? Utagamiju nije trebalo mnogo vremena, da riješi tu zagonetku. Netom mu je njegovo zdravlje dozvolilo da pregleda drvenu daščicu, koju mu je Davies pokazao, vrlo je lako pročitao njezin glavni smisao. Bijaše to neka vrst poslanice upravljene poglavici, to jest njemu samome, i zato je na njoj bio hijeroglif »Lisice«, plemenskog naziva Utagamijeva. Ta je poslanica poručivala ratniku, da ne nastavlja dalje bratoubilačku borbu, jer je djelo, koje je on, Nokidee, počinio, pravedno, i da se zbog smrti onoga, koji je bio bič Božji njegova plemena, ne može kriviti njega.

Nokidee je zamijenio daščice misleći, da će teška rana zadržati dugo vremena Utagamija u neznanju svega, što se zbiva, pa da će tako on međutim imati vremena da nađe skrovište, gdje je bio zakopan dokaz zločina, te da će ga moći zauvijek ukloniti. Ali Nokidee se prevario smatrajući oporavak Utaganijev tako dugim, i dok je mislio, da je još nekoliko punih sedmica slobodan od svojega protivnika, ovaj je naprotiv bio već skoro spreman da ga opet progoni. A sve je dalo slutiti, da ovoga puta Utagami ne će više biti pobijeđen.

Yves se svim silama trudio, da bi odvratio svog prijatelja od te odluke. Zagovarao je Nokideevu stvar uvjeren, da je pravedna. Ali odgovor, koji mu je Utagami dao, ne ostavi mu više nikakve nade. Ostajalo mu je još jedno jedino sredstvo, da izbjegne taj strašni susret: povratiti se Nokideu i očitovati mu ono, što je njemu povjerio na samrti Domingo, i omogućiti mu tako, da pronađe, što traži... Ali za to bi bio morao prekoračiti prava svoje savjesti i izdati svoje. Nije mogao da se tako ponese prema Utagamiju i Daviesu: zato se trzao u toj okrutnoj dvoumici očekujući sa zebnjom događaje.

U tom očekivanju Yves je mogao zamišljati, da se riješio te stiske, i provoditi opet vesele dane svog skitničkog života. Utagami se opet latio svog izvidničkog zanimanja, da ispuni prazne satove dana i da se oporavi. Međutim je došla debela zima. Sam sa dječakom, dok su Davies i njegovi konjanici uzalud krstarili po šumi tražeći bjegunca, kojemu nije bilo moguće naći nikakva traga, Indijac je opet počeo da vreba na šumske životinje, da postavlja zamke i stupice, ukratko nastavio je uzbudljiv lov na krznaše...

A pronađoše opet i starog neprijatelja, kojega je ozbiljnost nastalih događaja potisla u zaborav: čuvenog »Šumskog vraga«, jazavca, s kojim opet imadoše okapanja. Taj ne bijaše prestao da slijedi ljude.

Kad se jednoga jutra jedan Daviesov konjanik spremao na kuhanje logorske hrane, primijetio je, da je nestao sav pribor, koji mu je trebao za taj važni posao. Lonci, limene zdjelice, tanjuri, sve je to netragom iščezlo! Teške i jasno utisnute stope životinje, koja je regbi htjela da posve čitljivim potpisom preuzme čitavu odgovornost za djelo, nijesu dopuštale nikakve sumnje o identitetu zločinca. Slijedeći neke od njegovih stopa rastrkanih na sve strane uspješe nakon nekoliko kilometara traganja pronaći nešto posuđa u najnevjerojatnijim skrovištima, a sve je bilo natučeno, iskrivljeno, neuporabljivo. No veći dio nije se uopće našao.

Takvi su i slični podvizi šumskoga vraga prešli sve granice i naprosto ugrozili prehranu lovaca. Sva sreća, što je Utagami konačno opet postao sposoban da povrati red. Čim se osjetio u stanju da hoda i nosi pušku, stari Indijac poduze ponovo ofenzivu.

Klopka, koju je on napeo, bila je čudo domišljatosti, pravo otkriće, jedno od onih otkrića, koja primijenjena drugim svrhama, označuju jedan stepen u razvoju ljudskoga duha. Čitava ta sprava namještena je u okolici logora, u blizini, da se može priskočiti u pomoć, bude li nužno.

Ali nada, da će tim sredstvom pobijediti, nije bila dovoljna Utagamiju, da bi mirno očekivao rezultat. Jednog jutra, nakon budne noći, za

NE ZABORAVI

dragi prijatelju, da možeš nabaviti

najljepše darove za Božić

putem

PRODAJNE ZADRUGE

poznatog udruženja naših prvih trgovaca detaljista.

Ako zahtijevaš od zadruge

kredit za kupovanje robe,

možeš na temelju istoga kupovati sve što ti srce želi u 50 prvih zagrebačkih trgovina, **a otplaćivati ćeš kod zadruge u povoljnim mjesečnim obrocima.**

Zahtijevaj odmah u poslovnici **Ilica 34. I. kat**

opširan prospekt

možda ćeš se i ti odlučiti da ovim putem daruješ tvoje mile.

TIVAR ODIJELA

koje se čulo, kako se tajanstveni neprijatelj šulja po okolici, Indijac pozove Yvesa i javi mu, da kreće potjeru za životinjom. Nakon mnogih satova strpljiva traganja, neprestane pažljivosti i nikad rastrešena opreza uspješe konačno da otkriju skrovište, kamo se sigurno morala zavući životinja.

Bijaše to gusto šipražje, zaštićeno hridinama i ispreplетenim korijenjem, gdje se činilo nemoguće, da bi se stvor onakve tjelesine mogao sakriti. Ali Yvesovo čuđenje poraste, kad se njegov drug odrediviši mu točno, što će raditi, unišao i sâm puzući u nerazmrsivo šipražje, uvukao unutra i iščezao pod granjem, a da se ni jedan list na njemu nije pomakao!

Prođe nekoliko vremena. Nakon toga Indijac izviri na jednoj strani, gdje nitko ne bi nikada mogao očekivati njegovu nazočnost. A po njegovu držanju Yves shvati, da je zatekao životinju.

Slijedilo je nešto nečuveno.

Svim je lovcima poznato, da jazavac nikad ne bježi pred neprijateljem. Samo se povlači u uzornom redu: proračuna sve svoje korake, zna razlog poteza, koje radi, i važnost svakog svog pokreta.

Yves je to znao, ali nikada nije bio svjedok takvu prizoru. Niti jedan jedini čas životinja nije pružila lovcu koji ranjivi dio svojega tijela otkriven. Nazrijevao se jedino u rijetkim bljescima odraz njegova đavolskog oka, koji je strijeljao neprijatelja kroz pukotine nekog skloništa, koje nije bilo moguće probiti, i smjesta bi iščezao u onom dijelku sekunde, koliko je potrebno, da se nacilja. I dugi su časovi prolazili, prije no što bi kakav lagani neznatni trag dozvolio, da se razabere, jesu li još uvijek na pravome putu.

Yves zaostade daleko iza poglavice uslijed njegova pomicanja, koje je manevar zahtijevao, te je izgubio tragove jazavca i stupao je naprijed tek upravljajući se po kretanju lovca. Tada ga najednom obuze živo uzbuđenje, kao da je blizu konac pustolovine . . .

Utagami zguren u zasjedi savio se sav, kao mačka, kad se sprema da zaskoči. A cijev njegove puške dizala se lagano prema ramenu. Yves se trgne ko uboden i osjeti, kako mu se srce steže. Dok je tražio očima, da otkrije u daljini uvrebani plijen, ugleda, kako je neka sjena šmignula pod granjem nasuprot starome lovcu.

Bijaše to ljudska sjena. Nokidee!

XI. ČAST JE SPAŠENA

Desilo se to tako brzo, te Yves nije imao vremena da se umiješa. Prasak puške nadglasao je krik strave, koji mu se oteo. Prestrašen dječak vidje, kako je Nokidee skočio, ispružio ruke i srušio se na leđa.

Utagami se polako uspravio. Miran, hladnokrvan kao nakon običnog lova otvorio je pušku i puhao je u njezinu cijev, da istjera iz nje lagani zaostali dim. Ali u njegovim zjenama Yves pročita neki neumoljivi izraz, koji nije nikada vidio kod njega, dok je strašan smiješak nabirao njegove tanke usne. Čitava divlja baština njegove pasmine zrcalila se taj čas u izrazu njegova lica.

»Utagami!« zavapi Yves poletjevši prema ranjeniku, »Utagami, što si to učinio!«

»Utagami je priuštio sebi odmazdu,« odgovori poglavica.

Prebacio je karabinku preko ramena i pošao za dječakom.

Yves bijaše klekao kraj Nokideea. Podigao je njegovu klonulu glavu, lijepu poput kipa pod raskošnim ukrasom perja, kojim je bila ovjen-

čana. Pri toj kretnji tanak mlaz krvi poteče s uglova njegovih usana. Yves mu razgrne haljine na grudima: metak bijaše pogodio u sredinu. Rana je morala biti smrtna. Yves se nije mogao suzdržati od plača i prošapće:

»Ali zašto si ga ubio, Utagami?! Taj čovjek nije zaslužio kaznu!«

»Tako je,« reče Indijac. »Ali ja nijesam radio kao izvršilac pravde. Nokidee je htio taj dvoboj. Jedino on. Prvi je napao i pobijedio. Ja sam sada samo odgovorio. Da to nijesam učinio, značilo bi, da priznajem nadmoć svojega protivnika, ... a kunem ti se, bio bi to prvi put u mom životu!«

»Ali sada, kad si postigao svoju pobjedu, zar ćeš ga pustiti, da umre ovako?«

»Ah ne,« odgovori poglavica, »sve ću pokušati, da ga spasim. Nokidee je sada moj brat!«

I pregleda brižljivo ranu. Ali bolna šutnja, koja je slijedila, nije ostavila dječaku nikakve nade.

Utagami je međutim ustao, te stade sjeći nožem grane. Složiše ubrzo neka nosila. S najvećim oprezom položiše na njih onesviješteno tijelo, zatim ga dva lovca podigoše i šuteći krenuše prema logoru. Kad stigoše tamo, zatekoše tek malen broj Daviesovih konjanika, budući da on s ostalima bijaše otišao u potragu.

Utagami i Yves unesoše ranjenika pod šator i prihvatiše se odmah liječenja rane. Dok je dječak uklanjao haljine, njegova ruka udari o neki tvrdi i uglasti predmet, te on odmah vidje, da je to Crveno Drvo.

Bez riječi pruži ga Utagamiju. Ovaj je dugo promatrao dokumenat i dovršivši pregled pogleda Yvesa:

»Ti si ga našao,« reče, »prema tome pripada tebi. Što ćeš s njime?... Moram te upozoriti, da je čitava tajna, koju ti je Nokidee povjerio, ovdje napisana.«

Yves je časak oklijevao.

»Moja bi dužnost možda bila, da ga vratim,« odgovori. »Ali u jednu ruku dokumenat je pripadao Smithsonu, a Smithson je mrtav... U drugu ruku, i Nokidee će umrijeti radi ove tajne. Zar ne bi značilo obeščastiti njegovu posljednju volju, kad bih to objavio svijetu?«

»Radi po svojoj savjesti,« ponovi ozbiljno Utagami. »Da je Crveno Drvo u mojim rukama, ja bih ga uništio.«

»Pa i ja ću ga uništiti!« odluči s uvjerenjem Yves.

Živa žeravica iskrila se pod šatorom, te Yves položi na nju borovu daščicu. Smjesta lizne plamen pucketajući i raspršavajući se u iskre. A nekoliko časaka kasnije od tužnog svjedočanstva jednog plemenskog zločina, koji će ovaj čovjek okajati sada smrću, ostade samo šaka praha.

Topot konja, koji se u galopu primicao, trgne Yvesa. Zastor na vratima šatora podiže se i propusti Daviesa.

»Čuo sam hitac iz puške,« reče uzbuđeno mladić, »i doznao sam...«

Prekine se u riječi. Primijetio je na ležaju od granja ispruženo tijelo i voštano lice raskolačenih očiju. S poštovanjem skine šešir. Zatim nakon kratke pobožne šutnje reče:

»Ostavio sam svoje ljude upravo u času, kad smo otkrili mjesto, gdje se nalazi skrovište. Bit će već počeli da kopaju. Ali ja sam odmah potrčao da vas potražim. Konačno ćemo upoznati tajnu Crvenoga Drva!«

Yves protrne.

Eto je sve, što su učinili, propalo utaman! A taj ubogi čovjek na samrti ne će imati niti posljednju utjehu, da zna, kako njegova tajna umire s njime.

»Je li Nokidee mrtav?« zapita Davies.

Yves mu dade znak, da nije. Srce je ranjenikovo još kucalo, premda je on ležao bez svijesti i ukočen.

Dogovoriše se, kako će bdjeti nad njim. Utagami izjavi, da će on preuzeti prvu smjenu. Yves i Davies udaljiše se.

»Hajdemo da vidimo, što se zbiva onamo dolje,« reče mladić, »rad mora da je već jako napredovao.«

»Kako ste otkrili skrovište?« zapita grozničavo Yves, dok je upropanj jašio uporedo s drugom.

»Da pravo kažem,« odgovori Davies, »u času, kad sam ostavio svoje ljude, bijasmo otkrili tek točan položaj. Strpljivost i sustavno traganje pomoglo nam je, da to nađemo. Ali doista bismo bili mogli tražiti još bogzna koliko, a ne naći ništa, jer tko da nešto shvati na onom Crvenom Drvu!...«

»Na Crvenom Drvu?... Ah, da, istina je: vi ga imate u rukama...«

Yves ne htjede razočarati druga, koji je mislio, da posjeduje pravi dokumenat. Nastavi:

»Pa onda?... Kako vam je to pošlo za rukom?...«

»Jedan od mojih konjanika služio je prošlih godina kao drvosječa u ovim stranama, odveo nas je u jedan ugao šume, koju je prije ne mnogo vremena poharao požar. Ondje se na obali neke rijeke diže neka vrst hridinasta poluotoka, na kojemu rastu veliki borovi. Tri od tih stabala osamljeni su, istočno od hridine, i tu je to...«

Ali se najednom prekine.

»No? Što vam je?«

Nenadano bljedilo, koje se razlilo Yvesovim licem, opravdavaše Daviesov usklik. Dječak se sjećao podataka, koje mu je Domingo umirući povjerio: slagali su se točno s Daviesovim riječima. Nije više bilo sumnje: tajna je u ovom času zacijelo već otkrivena! Odgovori:

»Nije mi ništa. Malko sam umoran... Toliko je uzbuđenja bilo ovih posljednjih dana... Ali eto već je prošlo. Govorili ste dakle?«

»Govorio sam,« zaključi, »da bismo možda bili prošli mimo skrovišta ne videći ga, kad ne bi već prije nas netko drugi tamo bio tražio...«

»Netko drugi?« začudi se Yves. »A tko zaboga?«

»E, pa neki istraživač, koji se vrzao onuda tako uporno, da je najposlije pobudio u nama

sumnju... A onda nam je bilo dovoljno slijediti njegov trag!«

»Zar Nokideev trag?«

»Ali ne, nipošto. Trag prokletog jazavca!... Hej, Jackie! Što je?«

To je Davies doviknuo jednome konjaniku koji je u sav trk dolazio ususret njima. Čovjek drekne:

»Sve je otišlo do bijesa! Prekasno smo stigli. Prokleti šumski vrag prošao je onuda prije nas! Rupa je ispražnjena, ispražnjena do dna!«

Yvesu i Daviesu ote se krik. Ali dok je povik drugoga izražavao najveći gnjev, Yvesov je bio kao pobjednička slutnja nade.

Davies podbode ostrugama konja i potjera ga opet u galopu, praćen drugovima. Malo kasnije nađoše se na licu mjesta. Kako je rekao Daviesov čovjek, u rupi nije više bilo ničega: u oskvrnutom grobu samo je jedno ostalo zauvijek nedirnuto: Nokideeva tajna!...

*

Yves se vratio pod šator, i sad je došao na njega red, da bdije nad Indijcem. A Indijac umire...

Osvijestio se upravo sada, baš u pravi čas, da čuje iz dječakovih ustiju sve, što se dogodilo. Stisnuvši mu pokaže, da je shvatio. Smiješak, koji obasjava njegovo ilce, odaje, da umire zadovoljan i miran. Prijetnja sramote, koja je visjela nad uspomenom njegova plemena, nestala je. Što sada znači sve ostalo?...

Spustila se večer. Ledena zimska večer: napolju oko šatora sipi snijeg. Yves sagnut nad umirućim očekuje s pobožnom sabranošću čas, kad će se ta duša, unatoč svemu plemenita i velikodušna, otkinuti od tijela, koje ju je sputavalo. Ruka Nokideeva pipa oko sebe, traži nešto... Nešto ili možda nekoga?... Yvesu se učini najednom, da je shvatio, što traži od njega pogled umirućega. Ustane, potrči k vratima, zovne Utagamija.

A Utagami dođe, pristupi i prigne se.

Njega je tražio Nokidee: i njegova se ruka pruža, dok mu oči poprimaju neobičan izraz, u kojemu se ogleda odsjev plemenitosti čistog i posljednjeg praštanja, milovanje kao pozdrav pri rastanku zauvijek...

Dvojica ratnika rukuju se.

Ne poklanjajte što mu drago — poklonite nešto što uvijek razveseljava, a to je

„KODAK"

foto-aparat, a uz njega tražite izričito i

„KODAK"

Verichrome ili Panatomic film.

Salon ženskih šešira
»UZOR«
Zagreb, Ilica broj 63

Najbogatiji izbor damskih šešira; a uslijed male režije cijene bez konkurencije. Primaju se popravci od D 15·—

Drhtavica spopade umirućega, trzaj potrese čitavo tijelo uzbibavši bijelo i crno perje na njegovu ratnom dijademu.

To je konac. Nokidee je mrtav.

*

JUGOSLAVENSKI LLOYD
A. D. SPLIT

BRZA PRUGA
JADRAN - PALESTINA
parobrodom »PRINCESA OLGA«
pruža najbržu i najudobniju vezu za putovanje u Sv. Zemlju

Tijelu je iskazana posljednja počast. A sada Yves i Utagami zamišljeni i šuteći lutaju kroz noć punu snijega. Najednom Indijac pograbi ruku druga.

»Pogledaj,« kaže mu.

Pred njima u mraku trza se neodređena prikaza, ali ju je ipak lako prepoznati na bjelini tla.

A Yves začuđeno usklikne:

»Jazavac!... Konačno je ulovljen! Ulovljen u klopku!...«

Baš je tako. Šumski vrag, nesavladivi neprijatelj, kojega nitko ne može uhvatiti, drski pobjednik ovoga je puta zarobljen. Divna stupica, koju mu je njegov protivnik postavio, nadmudrila je najposlije njegovu vražju lukavost.

Yves se zaustavi pred njim i pogleda ga. A neopisiva samilost potrese ga do u dno duše... Od toga časa on vidi pred sobom samo ubogu životinju, koja krvari i pati. A opet, nije li i taj jazavac poput pokojnika Nikodeea divlje čedo pustinje, koje je u dubini svojega bića sačuvalo mržnju proti osvajačima? Zar nije već bilo dosta patnje, zar nije već proliveno i previše krvi?... A čast je ionako spašena!

Yves zapita pogledom Utagamia. A Utagami se nasmiješi i lagano slegne ramenima. Pristaje.

Tada Yves skine svoj plašt, omota njime pobješnjelu životinju i učini je neopasnom. Zatim oslobodi oprezno uhvaćeni dio. Rana je doduše teška, ali brzo će zacijeliti zahvaljujući čudesnoj životnoj snazi zvijeri. Uostalom kost nije prelomljena: ne opaža se ništa drugo osim široke crvene razjapljene brazde...

Yves odriješi uzao i oslobodi životinju plašta.

Golem skok. Kao mrk vihor. Mračna strijela u tami. A zatim više ništa. Ništa osim malo krvi na snijegu, koju novi snijeg zasipa odmah svojim pahuljicama...

Konac

Štedljiva domaćica šije svoje haljine sama. To joj omogućuje krojačka lutka načinjena po njenom stasu.

Ovakve lutke možete i Vi nabaviti kod domaće tvornice lutaka i igračaka

»BABY«

ZAGREB, MARTIĆEVA ULICA 31

TELEFON 4207.

Zatražite bezobvezan posjet zastupnika ili ponude.

Osnovana 1903. Osnovana 1903.

Građanska Dionička Štedionica Daruvar - Zagreb

Kolo za štednju i vjeresiju. — Sistematska tjedna štednja.

GRAĐANSKA DIONIČKA ŠTEDIONICA DARUVAR

Do sada upisano preko 45.000 štediša

Podružnica Zagreb, Masarykova ulica 11

KAPTOL BR. 5

„MENZA ZVONIMIR“

(preko puta katedrale)

pruža Vam veliki izbor prvorazrednih domaćih jela uz vrlo umjerene cijene.

HRANU IZDAJE I IZVAN KUĆE

Primaju se abonenti uz tjednu i mjesečnu pretplatu.

Đaci uživaju poseban popust.

Ivanka Grabušić

Svaka kuća i obitelj

koja se želi očuvati od zla nastalog kod ozlijeda kože, osipa, svrbeža, krasta, opeklina, natiska, žulja, vuka, rana od znojenja i upale kože, neka imade uvijek kod kuće ljekovitu **Bartulić mast,** koja štiti i čuva od svakog otrovanja i liječi svaku kožnu ozlijedu. Dobiva se u svakoj ljekarni. Cijena svakoj kutiji Din 10·—. Registrirano pod br. 246 od 31. X. 1934.

Ljekarna BARTULIĆ, Zagreb

DOLAC kraj Tržnice

O Novoj Godini izlazi senzacionalni antiboljševički roman

Rusija u Konclogoru

NAPISAO IVAN SOLONJEVIĆ

U pretplati samo 25 dinara

Knjižarska će cijena biti 40 Din — Uvezano 10 Din više.

Pretplatite se još danas

KNJIŽNICA DOBRIH ROMANA

ZAGREB, TRG KRALJA TOMISLAVA 21

TVORNICA TRGOVAČKIH KNJIGA, ZAVOD ZA CRTANJE, KNJIGOVEŽNICA I PAPIRNICA

MILAN RAMUŠĆAK, ZAGREB

TVORNICA: MARULIĆEV TRG 1. TEL. 3663

MALOPRODAJA: GAJEVA UL. 6, TEL. 3662

VRAĆENI BOŽIĆNI DAR

Napisala Grazia Deledda

Nekoliko dana pred Božićem žurila sam se, što sam više mogla kući, jer radi bure, koja je po putevima brijala, nije bilo nimalo prijatno vani.

Najednom su se moji koraci počeli nehotice zaustavljali. Pred nekom trgovinom igračaka ugledala sam mladu priprostu žensku, koja je držala za ruku dječačića i s nosom se doticala izloga s igračkama.

Trgovina nije bila raskošna, naprotiv bila je malena, priprosta, ali je upadala u oči, jer je bila između dviju drugih trgovina, koje su već bile zatvorene.

Gusta, vlažna magla, koja je lijegala na grad, promočila je moj ogrtač, a ipak sam zastala na protivnoj strani ulice, da gledam žensku, koja je prema meni bila leđima okrenuta.

Ispočetka nisam ništa vidjela nego dva koščata ramena i glavu s crnim, kratkim, raskuštranim kosama, koje su padale na ovratnik izlizanog ogrtača. Dijete je bilo zavito u rubac te tako privezano uz majku, da nisam mogla vidjeti njegovu glavicu. Ipak sam vidjela njegovu čokoladom i slatkišima zamazanu, već više dana neumitu ručicu, koja se s raširenim prstima držala mamine kose, i čula sam, kako je nešto zatepalo.

Glas, kojim je majka odgovorila, bio je oštar:

»Dragi moj, k tebi ne će Božić doći, jer smo preveć siromašni. Otac je već dugo nezaposlen, jedva imamo što jesti, a za djecu takvih ljudi nema Božića.«

»Nema Božića, nema Božića,« čavrljao je neprestano mališan.

Otišla sam na drugu stranu ulice, da pogledam ženu. Vidjela sam tvrdo, koščato lice, šiljast nos i oko gornje usne krug na usnama, što nije bio znak dobrote.

»Nema Božića, nema Božića,« neprestano je brbljalo dijete, koje još nije imalo ni tri godine. U riječima »nema Božića«, koje je dijete tako bezbrižno izgovaralo, čula sam optužbu, koja mi je ušla do u dušu.

Dijete nije ništa razumjelo, pa se nije ni žalostilo. Sve te riječi, koje su pale pred izlogom, nisu se njega dojmile. Smijalo se, klicalo, čudna ljupkost odsijevala je s njegova obraza. Progovorim ženi: »Zašto govorite samo te dvije riječi djetetu? Molim, dođite sa mnom!«

Uzmem je pod ruku i naglo je povučem u dućan, kupim djetetu mali vrčić i islikanu turšku igračku te mu je utisnem u ruku.

»Evo, to ti šalje mali Isus, koji je ovdje k tebi došao.«

Mati, koja se nimalo nije tome opirala, što sam je odvela u trgovinu, stajala je posve bezbrižno nasred prodavaonice. Samo je svom snagom pritisla dijete na prsa. Ni jedna zraka nije sijevnula iz njena mrka, zasjenjena lica.

Dođe mi na pamet, da sam možda grubo postupala, ali bilo je već, što je bilo. Dijete se posve promijenilo, bilo je sasvim drukčije nego li prije. Spoznanje, da i k njemu može mali Isus doći, nije mu ni malo razvedrilo lice. Veselo brbljanje, okretanje, koje sam ja tako naglo prekinula, zamrlo je i polako se preokrenulo u krutost, preveliku za dijete tih godina. Nije se ni osvrnulo na igračku, koju sam mu darovala, nego ju je još pustilo na tle. Lutke, kojih je bilo svuda mnogo, lutke je htjelo, te zakriči:

»Lutke, lutke, lutke!« A kad je vidjelo drvene konjiće, usklikne: »Haj, haj, haj!«

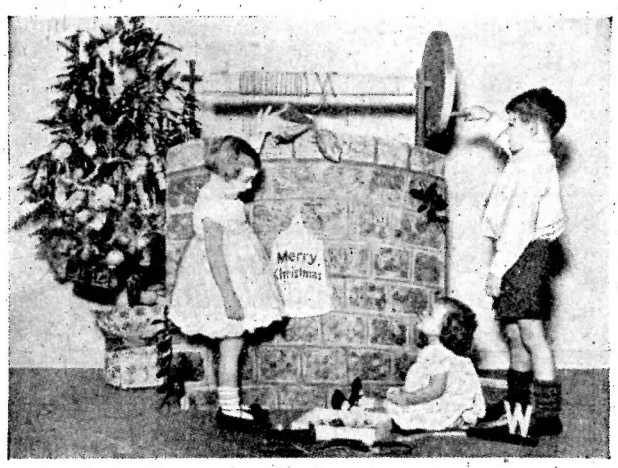

BOŽIĆNI BUNAR SREĆE
Namjesti se kraj bora, pa se iz njega vuku božićni darovi na veliku radost djece

Bilo je tu mnogo malih lutaka, malih konjića i malih kutija s igračkama, koje bih mogla kupiti za malo novaca, što sam ih imala sobom. A sada sam uvidjela, da se dijete svemu tome ne veseli. Što sam mu više davala, više je željelo, postajalo je sve nezasitnije.

Malo je lice gorjelo, malene crne oči su nemirno i iskreći igrale naokolo. Stala sam pred njim bez snage i samo sam željela, da tome bude što prije kraj.

Vidjelo se, da se bol mlade majke beskonačno povećala, jer prije nego sam se snašla, naglo pobježe van, zalupi vratima i izgubi se u tami.

Ostala sam bez riječi. To malo, u rubac umotano dijete, dokle nije ništa moglo imati, tako je veselo čavrljalo, a sada, čim sam mu dala malenkost, poče neizmjerno mnogo tražiti, a drugih, pravih riječi, nije našlo.

Bila sam presenećena. Htjela sam učiniti dobro djelo, a dogodilo se sasvim protivno. Kušala sam da se sjetim, nije li možda mlada majka izustila kakvu riječ hvale. Ali ništa se nije promijenilo u njenu tvrdom licu, niti ganule se nisu tvrde joj crte oko usana. Još nikada u životu nisam vidjela tako tužnog, protivničkog lica, prema kojem sam bila tako ponižena, i nikad ga ne ću moći zaboraviti.

Tješila sam se nadom, da će dijete pomalo zaboraviti moje nepromišljeno posezanje u zlatna nebesa njegovih praznih sanja, koja su nama odraslima zauvijek zatvorena.

Kraj božićnog bora

Spjevala Đurđica Vasić

Opet si nas sakupio, zelen bore,
Ispod svojih grana, gdje svjećice gore.
Reci, kakvu imaš ti čarobnu moć,
Da na Badnjak svatko k tebi želi doć?

Ti otajstva Božjega si znamen
Malo raja donosiš na zemlju,
Malo snijega na taj tvrdi kamen,
Tračak nade uz vruću želju,
Da se srca u ljubavi nađu,
Zaborave svaki jad i svađu.

Mir nek sada zemljom svom zavlada,
Svatko nek u srce pogled svrati,
Što sam si želi, drugom nek ne krati.
To za Božić najljepši je darak,
To najbolji sabirni je arak,
Pa će svima svanut Božić pravi,
Dao Bog, da ostanemo zdravi!

Uloške za krevete
na željeznom i drvenom okviru kao i sav ostali metalni namještaj te dječja kolica najjeftinije kod
FILIPA BAUMA
DEŽMANOVA 2 — PROLAZ TUŠKANAC

DOMAĆICE
Kupujte staklenu, porculansku i vatrostalnu (feuerfest) robu u domaćoj staklani
R. PASARIĆ
Ilica 5 ZAGREB Ilica 5

Najveća katolička tvrtka glazbala u državi

Želite li dobiti besplatno 500 knjiga? Sudjelujte u natječaju na zadnjoj strani omota!

HERSAN ČAJ

će Vam pomoći da opet postignete zdravlje pomoću ljekovitih svojstava bilja.

Gospodo! Ne budite neprijatelj sama sebi. Oboljenja kod mijene i boli kod mjesečnog pranja (menstruacije) ublažiće Hersan čaj.

Smeta li Vas gojaznost (debljina)? Želite li biti vitki? Onda možete upotrebiti HERSAN-ČAJ!

Zašto da trpite boli kod reumatizma i kostobolje (giht) kada to nije potrebno? HERSAN-ČAJ je sredstvo koje Vam može olakšati muke.

Hersan-čaj pomaže kod arterioskleroze i hemoroida (šuljeva).

Zar zbilja ne znate da je HERSAN-ČAJ kod oboljenja želudca, jetara i bubrega dobro sredstvo?

Hersan-čaj dobiva se u svima ljekarnama.

Tražite besplatno brošuru kod:
„RADIOSAN"
Zagreb, Dukljaninova 1
S. Br. 19834/1933.

NAJLJEPŠI DAROVI ZA BOŽIĆ
raspela, križići, medaljice i krunice u srebru i zlatu kao i sve vrsti ura i drugog srebrnog pribora i nakita dobiju se najpovoljnije kod
JOSIPA PUCHES
Zagreb, Ilica 14 (Lovački rog)
Svoj k svome!
Kupuje staro zlato! Zamjenjuje za novu robu!

TRIUMPH
pisaći strojevi
za ured, dom i put odlikuju se svojom preciznošću i modernom opremom

P. Patrčević
Petrinjska 35 Telefon 56-78

FRANJO TOMIĆ
ZAGREB, Mesnička ul. 6 (dvorište)
Izrađujem i prerađujem sve vrsti krznenih predmeta po najnovijim londonskim, pariškim i bečkim žurnalima i modelima. — Izradba stručna i prvorazredna, cijene bez konkurencije. — Primam svu krznenu sirovinu na izradbu i bojadisanje te primam svu krznenu robu na čuvanje preko ljeta uz jamstvo.

ŠALE

KOD SAVE. A: »Što vičeš, u pomoć — ta ne utapljaš se!«

B: »Oprosti! Ali kad se budem već utapljao, bit će mi prekasno zvati u pomoć.«

NERAZUMLJIVO. A: »Vidite li tamo gore na vješalici moj šešir, kako je užasno zgužvan?«

B:»A šta ste s njim uradili?«

A:»Ja ništa, ali netko drugi je bio na nj sjeo!«

B: »To je posve nevjerojatno. Jer kome bi moglo pasti na pamet, da sjedne na zid?!«

NESUMNJIVA SPOSOBNOST. Vlasnik ribolova: »Dobro dakle! Uzet ću vas u posao. A hoćete li znati slagati sardelice u burad?«

Nezaposleni: »Budite vi bez brige! Ja sam prije bio kondukter na tramvaju.«

OŠTAR PAS. A: »Ipak mi je već uspjelo, da se domognem dobrog psa čuvara . . .«

B: »A puštaš li ga preko noći s lanca?«

A: »Što ti pada na um? Da mi ga još tko ukrade!«

TEŠKO MOGUĆE. Otac (koji je zatekao svog sinčića, gdje puši cigaretu, ljutito): »Nesrećo jedna! Jesi li ti ikada vidio pušiti mene u tvojoj dobi?«

U ŠKOLI: Profesor povijesti: »Što znate o banu Jelačiću?«

Đak: »Jelačić . . . Jelačić? . . . Jelačić ban ima veliki trg u Zagrebu . . .«

ČUDNO PITANJE. Činovnik: »Što je vaše zanimanje?«

Stranka: »Ja sam književnik.«

Činovnik: »Lijepo! A od čega živite?«

Sabrao **S. Tr-ski.**

KRASAN BOŽIĆNI DAR, NA KOJEM SVA DJECA ZAVIDE FILMSKOM GLUMCU W. BIRGELU
Foto Ufa

Dječja priča u slikama

KONJIC GRBAVKO

24. PO P. JERŠOVU — PRIREDIO A. JAKŠIĆ — CRTNJE OD A. SERGEJEVA

Na carevu zapovijed dovedoše konjica, koji je stao Ivana tješiti i govoriti mu, neka se ništa ne boji.

Onda se konjic popeo na peć, srknuo nešto mlijeka i poprskao njime Ivana. Isto je uradio s kipućom vodom.

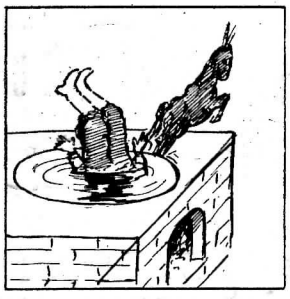

Ivan je bio utješen i bez straha skočio je naglavce u kotao, da se sve mlijeko prolijevalo. Narod se poboja za njega.

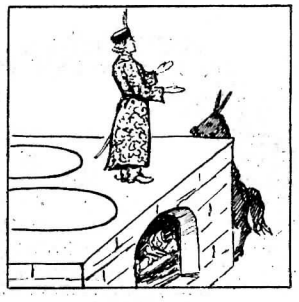

Na iznenađenje cara i sakupljenog naroda Ivan izađe lijep, mlad i plemenit, u finom odijelu, sa sabljom kao vitez.

25.

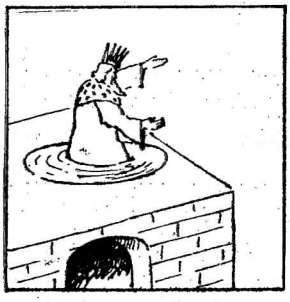

Kad je car to vidio, odlučio je smjesta i sam skočiti u mlijeko kao i Ivan, da se i sam pomladi. Siđe s balkona, pope se na peć i skoči u kotao, ali se u vodi skuhao. Svima je bilo jasno, da ga je stigla pravedna kazna koju je drugome želio.

Nato je Car-djevica pozvala Ivana na balkon, obratila se sakupljenom narodu s molbom, da Ivana izaberu za cara, jer je on to i zaslužio. Narod je s oduševljenm primio prijedlog Car-djevice i odlučio da se odmah obavi i vjenčanje Ivana i Car-djevice.

Iza vjenčanja pošli su svi u carske dvore uz glazbu i pjesmu, a Ivan je priredio veličanstvenu gozbu i bio je vrlo dobar, kao otac prema narodu. Bio je sretan s Car-djevicom, učinio je mnogo dobra, te se njegovo ime s poštovanjem spominjalo. Imao je mnogo djece

i dugo živio u sreći s narodom. Kod sebe je zadržao Grbavka i dao mu najljepšu štalu. Na njemu je uvijek svakamo jahao, jer je znao cijeniti druga, koji mu je u najtežim časovima bio u pomoći.

Svršetak

KULTURNI PREGLED

Nove knjige

Redovna izdanja MATICE HRVATSKE izašla su evo sad pred Božić. To su:

1. B. Poparić: Povijest senjskih uskoka, sa 2 umjetničke slike od V. Kirina i 10 drugih slika, str. 240. Vrlo se ugodno čita ta lijepa povijest najstarijeg hrvatskoga grada Senja.

2. Dr V. Lozovina: Dalmacija u hrvatskoj književnosti, povijesni pregled regionalne književnosti u Dalmaciji, Hrvatskom Primorju i Istri od g. 800. do 1890. Kolijevka najstarije hrvatske književnosti dobila je ovom knjigom zanimljivu književnu historiju.

3. Hrvatsko Kolo XVII., književno-naučni zbornik, uredili B. Livadić i B. Jurišić, umjetnički opremio Vl. Kirin, str. 282. Donosi književne priloge od 34 starija i mlađa hrvatska pisca u vrijednom izboru.

4. S. Batušić: Argonauti, pričanja siromašnih ljudi, str. 184. O ovom ćemo romanu posebno svoju reći.

5. S. Kolar: Mi smo za pravicu, novele, str. 249. I na ovu ćemo se knjigu posebice osvrnuti.

Svih tih pet knjiga dobivaju Matičini članovi uvezane za 170 dinara.

Dr Rudolf Horvat: SLAVONIJA, povijesne rasprave i crtice, knjiga I., str. 174., cijena 50 Din, uvezano 60 Din. (Naručuje se na piščevu adresu: Zagreb, Kačićeva ulica 20. I.) — Ugledni hrvatski povjesničar dr Horvat počeo je ovom knjigom izdavanje monumentalnog djela o Slavoniji, koje će imati više svezaka. Već po prvoj ovoj knjizi, u kojoj čitamo povijesne događaje iz prošlosti svih važnijih slavonskih mjesta, vidimo, da je to djelo velikog kulturno-historijskog značenja, koje svakom inteligentu preporučujemo. Ukrašeno je sa 34 većinom historijske slike.

Nikola Žic: ISTRA, prvi dio: Zemlja, izdanje biblioteke Hrvata izvan domovine (HRID), str. 96., cijena 20 Din, uvez. 30 Din. — Nova biblioteka HRID, pokrenuta od istarskih Hrvata, želi, da nas upozna s otrgnutim krajevima sa zemljopisnog, povijesnog, gospodarskog, kulturnog i svakog drugog stanovišta te sa životom hrvatskih iseljenika uopće. Taj je pothvat vrijedan pažnje i svake preporuke, jer evo već prva nam knjiga daje zemljopisni pregled Istre, najvećega kraja otrgnutog od domovine. Knjiga ima veći broj slika.

Kulturne zanimljivosti

Katoličko sveučilište u Nijmwegenu u Nizozemskoj brojilo je prošlog polugodišta 572 đaka, od kojih je bilo 114 djevojaka.

Francuzi prevode iz »Obitelji« Francuski časopis »La Documentation Catholique«, koji izlazi u Parizu, a izdaje ga Kuća Dobre Štampe, donosi u svom broju od 21. studenoga o. g. francuski prijevod cijelog jednog članka iz naše »Obitelji«. To je članak »Najstarije hrvatsko kazalište«, što ga je napisao Pere Dulčić. Članak je u francuskom prijevodu popraćen opširnim bilješkama o svima osobama, mjestima, kako bi francuski čitaoci taj članak što bolje razumjeli. Iza tog članka donosi taj list opširan izvještaj o liturgijskom kongresu na Hvaru.

Na spomen engleskog pisca Chestertona, koji je umro pred pola godine, bit će sagrađena crkva. Poziv na sabiranje priloga za tu crkvu potpisali su i katolici i nekatolici, među ostalima i G. B. Shaw, veliki pisac, idejni protivnik Chestertonov. Crkva će biti sagrađena na mjestu stare crkve, u kojoj je Chesterton prešao na katoličku vjeru.

Puškin preveden na 80 jezika. Djela ruskog pisca Aleksandra Puškina, čija se doskora slavi stota godišnjica smrti i od koga su čuvena djela »Evgenij Onjegin« i »Boris Godunov«, prevedena su na 80 raznih jezika.

Radio

Zagrebački radio ima u božićnom tjednu ovaj program: 20. XII. u 20.30 s. »Božić siromaha« od Zlate Perinić čita A. Gerašić, u 21 s. pjevačko društvo »Branimir« pjeva adventske pjesme. — 21. XII. u 20 s prenos Weberove opere »Oberon« iz Beča. — 22. XII. u 20 s. prenos opere iz zagrebačkoga kazališta. — 23. XII. u 20 s. stari kajkavski narodni običaj »Hrvacka od Kristuševog narođena popevka po Pateru Gregoru Kapucinu« — 24. XII. u 16.45 s. božićna priča, u 17 s. božićna priredba Marionetskoga kazališta, u 18 s. Gudački kvartet GDI, u 19 s. zvona i orgulje iz crkve sv. Katarine, u 19.10 s. božićni proslov dra Sv. Rittiga, u 19.25 s. koncerat na orguljama, u 20 s. božićne pjesme, u 21.30 s. božićni običaj »Betlehemari«, u 22 s. božićne pjesme raznih naroda, u 24 s. ponoćka iz crkve sv. Katarine. — 25. XII. u 10 s. prenos mise iz crkve sv. Katarine: Oratorijski zbor, u 12 s. božićne pjesme, u 17.15 s. duhovne pjesme ženskoga kvarteta, u 20.30 s. duhovne pjesme (Zdenka Stiplošek Dorić), u 21 s. božićne pjesme (pjev. društvo »Sljeme«), u 21.30 s. božićnu liriku čita Pere Dulčić, u 21.45 s. Corelli: Božićni koncerat. — 26. XII. u 11 s. prenos mise iz crkve sv. Marije: pjev. društvo »Branimir«, u 17.15 muški kvartet pjeva božićne pjesme, u 17.45 s. violinski koncerat Iv. Pinkave, u 20 s. pjevački zbor GDI pjeva božićne pjesme, u 21 s. Verdijeva opera »Falstaff« iz Milana.

Koliko ima radio-slušača na svijetu? Ima ukupno 56 milijuna radio-aparata za primanje. Ako na svaki dolazi po 4 slušača, tada ima 224 milijuna slušača, t. j. 10% svega čovječanstva, a u godini 1936. potrošeno je 3 miljarde kw električne energije.

Film

Svake godine dosada o Božiću izseno je u Zagrebu po koje monumentalno filmsko djelo, koje je s radošću bilo gledano od roditelja i djece, a to je radi sadržaja i zaslužilo. Ovogodišnji kino-programi za božićne dane nažalost ne pružaju nama osobitih iznenađenja; dapače čini se, da mjesto kojeg filma, koji bi se i s katoličkoga gledišta mogao preporučiti, davat će se jedan film boljševičke produkcije. Šteta, što će se filmovi »Uličica do raja« i »Djevica Orleanska« davati samo do pred Božić.

Kazalište

Maksim Gorkij: NA DNU ŽIVOTA, slika u 4 čina. Na novo uvježbano. Redatelji P. A. Pavlov i V. M. Greč. — Gorkij je ovu dramu napisao 1902. g. i tada ju je pod vodstvom slavnog režisera Stanislavskog izveo Moskovski Hudožestveni Teatar. Godinu kasnije izvedena je u režiji Maksa Reinhardta u Berlinu i prikazivana 500 puta, a iste godine prikazivana je bila i u Zagrebu. Praška grupa M H T postigla je na svojim gostovanjima u Zagrebu od g. 1920. do 1925. ovom dramom silan uspjeh. A sad je iznova izvelo zagrebačko kazalište.

Maksim Gorkij koji je umro u lipnju o. g., bio je čovjek bez škola.

PRODAJA JERONIMSKIH KNJIGA NA JELAČIĆEVU TRGU U ZAGREBU
bila je za Nikolinje, a i sada pred Božić
Foto Ivo Kirin

Rođeni umjetnik neprestano i živo težio je za obrazovanošću. Pisao je pripovijesti iz života bijednih proletera i siromašnih malograđana, iz kojeg je sloja i potekao. Prirođeni talenat nadahnut na djelima francuskih i ruskih realista gojio je duboku ljubav prema svom narodu i domovini.

Gorki je službeni boljševički pisac, ali to možemo razumjeti samo po njegovu prijateljstvu s vlastodršcima na Kremlju. Samo tom prijateljstvu mora se pripisati, što radi svoje borbe protiv boljševičkog terorizma 1917. g. nije bio strijeljan ili poslan u koncentracioni logor, nego je samo nazvan »izdajicom revolucije«. Kad se g. 1921. njegovo prijateljstvo s Lenjinom ohladilo, morao je »radi

RUSKI PISAC MAKSIM GORKI
umro u lipnju o. g. u Moskvi

zdravlja« mjesto u Sibiriju — u inozemstvo. Kasnije se on obasut častima vratio u Rusiju.

Talenat je Gorkijev u drami »Na dnu« na vrhuncu. Kad je kasnije u svojim djelima širio marksisam, njegov je talenat pao. Krivnja je baš u marksizmu. Marksizam ne pušta maha zanosu na duhovnom polju i nije plodna i produktivna zemlja za te stvari. Kolikogod se prije Gorkij bio visoko podigao, tako je sada pao.

Kojim pravom boljševička Rusija svojata Gorkija svojim piscem, ako njegova najbolja i spontana djela govore sve drugo nego li ono, što hoće rušilački marksizam? Gorkij je u svojim najboljim časovima tražio Boga, ali ga nikad posve nije našao. Taj Bog je mogao dati snagu i utjehu njemu i stanovnicima prenoćišta drame »Na dnu«.

Trinaest lica drame »Na dnu« zbilja su svako posebna studija. A ipak ima skoro kod svih jedno zajedničko: lični ponos, karakteri duboko ljudski.

Izvedba je drame bila odlična, ali posjet slab. Našlo se nešto marksista, koji su pljeskali većinom na tirade, koje njih i nauku njihova oca Marksa tuku baš u živac.

Miroslav Feldman: »SRNA«, tragikomedija u četiri čina. Pisac je poznat otprije po svojim kazališnim komadima Zec, Profesor Žič i Na uglu. »Srna« je imala malo sreće. U komadu je nastupila prvi put gđa Mondecar.

Naša drama gostovala je s velikim uspjehom u Splitu preko tjedan dana izvevši ponajbolja djela, koja su u posljednje vrijeme kod nas iznesena. Pred Božić vratila se u Zagreb.

K. M.

Rikard Wagner: RAJNINO ZLATO, glazbena drama, uvodni dio »Prstena Niebelungâ« izvodi se ponovo posljednjih tjedana u zagrebačkom kazalištu. Izvedba vrlo dobra.

Rikard Wagner: VALKIRA, glazbena drama, druga iz ciklusa »Prstena Niebelungâ«, ponovo je uvježbana prvi put izvedena 19. prosinca u zagrebačkom kazalištu. Tako se opaža nastojanje, da se cijeli taj Wagnerov ciklus izgradi i izvede.

Širolina opera »GRABANCIJAŠ« davana je dosada samo 4 puta. To je jedini ovogodišnji izvorni operni novitet, pa bi zaslužio, da ga kazalište više puta izvodi i posebnom reklamom i organizacijom publike (đaci, radnici, priv. namještenici) omogući češće izvođenje tog dobrog opernog djela.

A.

DOGAĐAJI

13. studenoga: Sastanak ministara vanjskih poslova Italije, Madžarske i Austrije u Beču.
14. Prva misa na hrvatskom oltaru bl. Nikole Tavelića u Jerusalemu.
15. Talijanski ministar vanjskih poslova grof Ciano u Budimpešti.
16. Engleski kralj Eduard VIII. izjavio predsjedniku vlade Baldwinu, da se kani oženiti gđom Simpson, ali Baldwin izjavio, da za to treba privole i sviju vlada dominiona.
17. Španjolski nacionalisti u Madridu.
18. Litva, Letonija, Estonija, Finska, Norveška, Švedska i Danska spremaju se da sklope skandinavski neutralni blok.
19. Njemačka i Italija priznale nacionalističku vladu generala Franca kao španjolsku zakonitu vladu.
20. Rumunjski ministar vanjskih poslova Antonescu u Varšavi, a austrijski državni podtajnik vanjskih poslova Schmidt u Berlinu.
21. Ljubljanski »Slovenec« piše karakterističan članak o hrvatskom pitanju, koji se mnogo komentira.
24. Madžarski regent Horthy u Rimu.
25. Njemačka i Japan sklopili savez protiv komunističke internacionale.
26. Osmi kongres sovjetskih republika u Moskvi raspravlja o novom sovjetskom ustavu, kojim će Staljinu i maršalu Vorošilovu biti učvršćena diktatorska vlast.
27. Novim beogradskim nadbiskupom imenovan dr Josip Ujčić, Hrvat iz Istre. — Italija priznala mandžursku državu, a Japan talijansku vlast u Abesiniji.
28. Američki predsjednik Roosevelt putujući na sveamerički kongres u Buenos Aires svečano dočekan u glavnom gradu Brazilije Rio de Janeiru.
29. Regent Horthy u Beču.
30. Roosevelt u Buenos Airesu.
1. prosinca: U Buenos Airesu, glavnom gradu Argentine, otvoren kongres svih američkih država, na kojem je veliki govor održao Roosevelt
2. U Španjolsku stiglo 6000 njemačkih vojnika dobrovoljaca na pomoć generalu Francu. — U Engleskoj vlada ustala otvoreno proti ženidbi kraljevoj s gđom Simpsonovom.
4. Sve veća napetost u Engleskoj radi kraljeve ženidbe.
5. Milijuni američkih potpisa traže od američkog kongresa, da se sve američke države obvežu, da ne će nikada jedna protiv druge ratovati.
7. Ustavna kriza u Engleskoj radi kraljeve ženidbe sve se više zaoštruje, jer su svi dominioni proti toj ženidbi.
9. Baldvinovo stanovište prevladalo u engleskoj javnosti.
10. Engleski kralj odlučio odreći se prijestolja.
11. Engleski parlamenat prihvatio zakon o odreknuću Eduarda VIII. na prijestolju u korist vojvode od Yorka. Kralj Eduard potpisao taj zakon, održao na radiju oproštajni govor engleskom narodu i otputovao kao Eduard Windsor iz Engleske.
12. Irski parlamenat stvorio zakon, po kojem kralj više nema nikakvih prava u unutarnjoj politici Irske, nego samo u vanjskoj.
13. Mladi kineski maršal Čansuljen podigao se proti vladi i zarobio predsjednika vlade maršala Čankajšeka.
14. Novim engleskim kraljem proglašen vojvoda od Yorka pod imenom Đuro VI.
15. Katalonska i baskijska vlada spremne sklopiti mir s generalom Francom, ako on prizna samostalnost tih dviju španjolskih pokrajina.

Slika desno:
GOLEMA KRISTALNA PALAČA U LONDONU, izložbena palača sva iz željeza i stakla, dugačka preko pola kilometra, izgorila je nedavno — šteta iznosi oko pola milijarde dinara

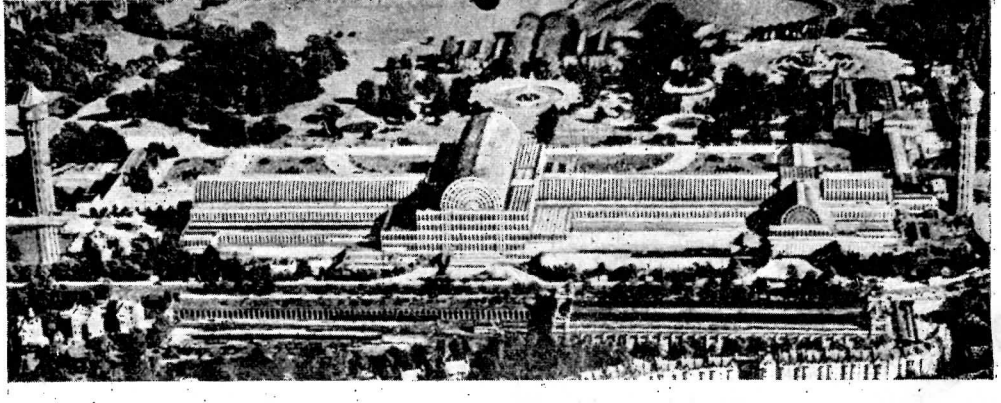

JELOVNIK ZA BOŽIĆNE DANE

Na Božić, Objed: Juha od sitneži s okruglicama od jetara. Sarma sa suhim mesom. Pečeni puran sa miješanom salatom i kompotom. Torta i božićni kolači. Voće. — Večera: Što ostane od objeda.

Drugi dan Božića. Objed: Juha od govedine s rezancima. Govedina u soku s roščićima od krumpira. Savijača od kupusa. Božićni kolači. — Večera: Pokladnice sa šunkom. Voće.

Nedjelja. Objed: Paprikaš od zeca. Buhtli s makom i pekmezom. Voće. — Večera: Kobasice s hrenom.

Ponedjeljak. Objed: Juha od krumpira. Jastučići s pekmezom. — Večera: Rižoto.

Utorak. Objed: Juha od celera. Žličnjaci od kupusa s kobasicama. Jabuke. — Večera: Sir s vrhnjem.

Srijeda: Objed: Juha od rajčice. Savijača od bundeva. Voće. — Večera: Makaroni sa šunkom.

Četvrtak. Objed: Juha od svinjetine. Kuhana svinjetina s kašom od krumpira i hrenom. Kompot. — Večera: Kobasice s kupusom.

Novagodina. Objed: Teleći ragu. Pečeni odojak s pečenim krumpirima i salatom od cikle, celera, krumpira, graha i luka. Torta. Kuhane naranče.

Subota. Objed: Juha od špinata. Špageti s telećim jetrima. Kuhane suhe šljive. — Večera: Cvjetača s holandskim umakom.

Špageti s telećim jetrima. Nareži teleća jetra na odreske, našpikaj ih, prži na masti i luku, dok ne prestane iz njih izlaziti krv. U isto vrijeme kuhaj špagete u vreloj slanoj vodi, pa ih, kad su kuhani, ocijedi, prelij mašću i pomiješaj s prženim jetrima. Sve prelij vrhnjem, posoli i dodaj malo soka od limuna te sve još jedamput dobro prokuhaj.

Pokladnice sa šunkom. Miješaj 7 dkg maslaca, 1 cijelo jaje, 2 žumanjka, 10 dkg kroz sito prognječenog kuhanog krumpira, ¼ kg brašna, malo šećera i soli te 3 dkg germe (pjenice) namočene u mlijeku sa malo šećera. Miješaj i udaraj, dok tijesto ne bude glatko, ali ne smije biti premekano. Razvaljaj ga, izreži pokladnice, napuni ih sitno nasjeckanom šunkom, pa pusti, da se dignu. Tada ih prži u vreloj masti, poslaži na zdjelu i pospi (po volji) naribanim parmezanskim sirom.

Biskupski kruh. Miješaj 10 dkg maslaca sa 14 dkg šećera, 6 žumanjka pa dodavaj naizmjence snijeg od 6 bjelanjaka i 15 dkg brašna. U to primiješaj 12 dkg narezanih datulja, 6 dkg narezanih očišćenih badema, 6 dkg sitno narezanih oraha, 6 dkg grožđica, 6 dkg arancina i 6 dkg sira od dunjâ. Tu smjesu uspi u duguljast oblik, namazan maslacem i posut brašnom, pa peci polako u pečenjari.

Slatki pereci. Načini tijesto od 38 dkg brašna, 19 dkg maslaca, 12 i po dkg šećera s vanilijom i 1 jaje. Kad si ga umijesila, ostavi ga, da malo počiva. Zatim načini male perece i ispeci ih, da porumene, a onda ih prelij preljevom, načinjenim od 15 dkg sitnog šećera, 2 žlice limunova soka i 2 žlice vode.

Marcipan. Miješaj u malom željeznom loncu ½ kg naribanih badema sa ½ kg sitnog šećera i 3 bjelanjka dotle, dok se ta smjesa više ne lijepi. Zatim je istresi na dasku posutu šećerom, načini razne oblike, pa stavi u ohlađenu pečenjaru, da se osuši i otvrdne. **S. A.**

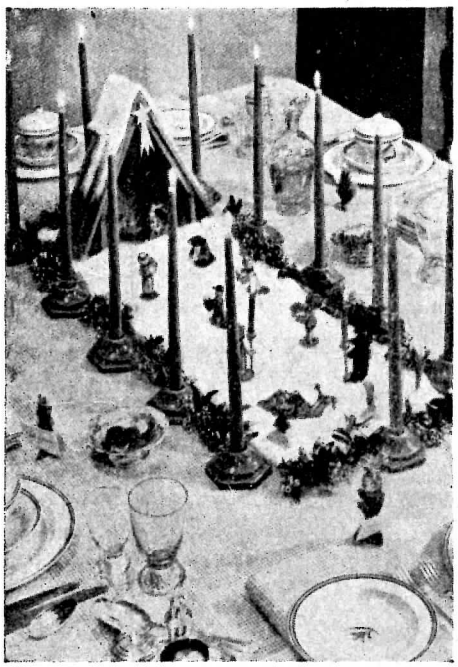

ELEGANTNO UREĐEN STOL ZA BADNJE VEČERI
U sredini jaslice i unaokolo svijeće

Za ostale kolače vidi recepte u knjizi »Domaćica u kuhinji« od M. Cezner i S. Andrić. (Već 2 izdanja knjige su skoro raspačana, pa se priprema novo treće izdanje.)

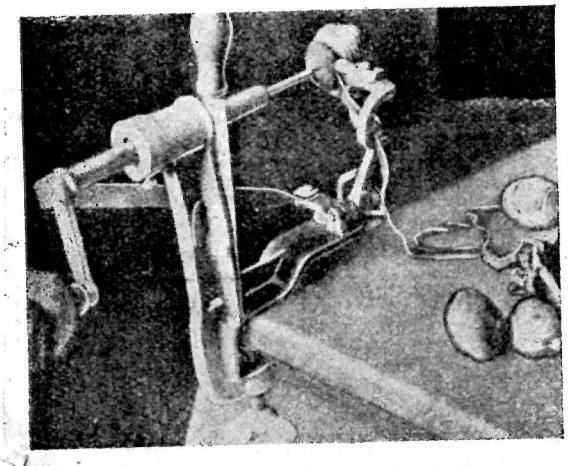

Slika lijevo:
STROJ ZA GULJENJE KRUMPIRA

Majka i dijete

Hrana za dvogodišnje dijete. Nedavno ste, drage majke, čitale o kanadskim petorkama i o njihovu slavnom filmu. A sad čujte malo i o tom, kakvom su se hranom ta djeca hranila, kad su im bile dvije godine, pa ćete vidjeti, kako treba da se danas po najnovijim liječničkim propisima hrane djeca od 2 godine. Ujutro u 6½ sati dobile su kanadske pretorke svaka žlicu ribljeg ulja sa sokom od kajsije. Iza 8 sati dobila je svaka meko kuhano jaje, kruha s maslacem i šalicu mlijeka s dvopekom. U ¾ 12 sati dobile su za objed kašu od krumpira i povrća te zatim kukuruzni kolač s mlijekom. U 4½ s po podne dobile su kruha s maslacem i kiselog mlijeka. U 6½ sati za večeru zobene kaše ili kaše od rajčica te mlijeka i kruha s maslacem.

Riblje ulje treba osobito sad u zimskim mjesecima davati slaboj djeci, jer u njem dobiva vitamine, koji su mu za tjelesni razvoj potrebni, osobito za razvoj kostiju. No mnoge majke ne znadu, kako treba riblje ulje davati djeci, pa ga nespretnim načinom djeci samo učine odvratnim. Tako gdjekoja majka nalije riblje ulje na kruh, ili njim polije salatu mjesto običnim uljem, ili djetetu začepi nos pa mu onda ulije žličicu ulja u usta. To ne valja. Mnogo će dijete radije uzimati riblje ulje, ako ga uspemo u žlicu na malinov sok. Još bolje je u čašicu usuti 3 žlice kave ili kakao-a ili samoga mlijeka pa primiješati žlicu ulja. To će dijete rado ispiti. Riblje ulje treba čuvati na hladnom i davati ga djeci dva do tri puta na dan kroz nekoliko mjeseci. Koristi i starijima, ako ga uzimaju. **S. A.**

Zanimljivosti iz života

Iz obitelji s mnogo djece ima mnogo slavnih ljudi. Izumitelj munjovoda Benjamin Franklin bio je sedamnaesto dijete svojih roditelja. Glazbenik Bach bio je osmo, glazbenik Händel deseto, a Haydn dvanaesto dijete. Napokon je bio trinaesto dijete, slavni irski vođa O'Connel. Bio je iz obitelji sa desetero djece, a Papa Pijo X. iz obitelji sa devetero djece. Sv. Mala Terezija bila je deveto, sv. Franjo Ksaverski sedmo, sv. Hildegarda deseto, sv. Ignacij Lojolski trinaesto, a sv. Katarina dvadeset i treće dijete svojih roditelja. Tako Bog blagosliva obitelji s mnogo djece.

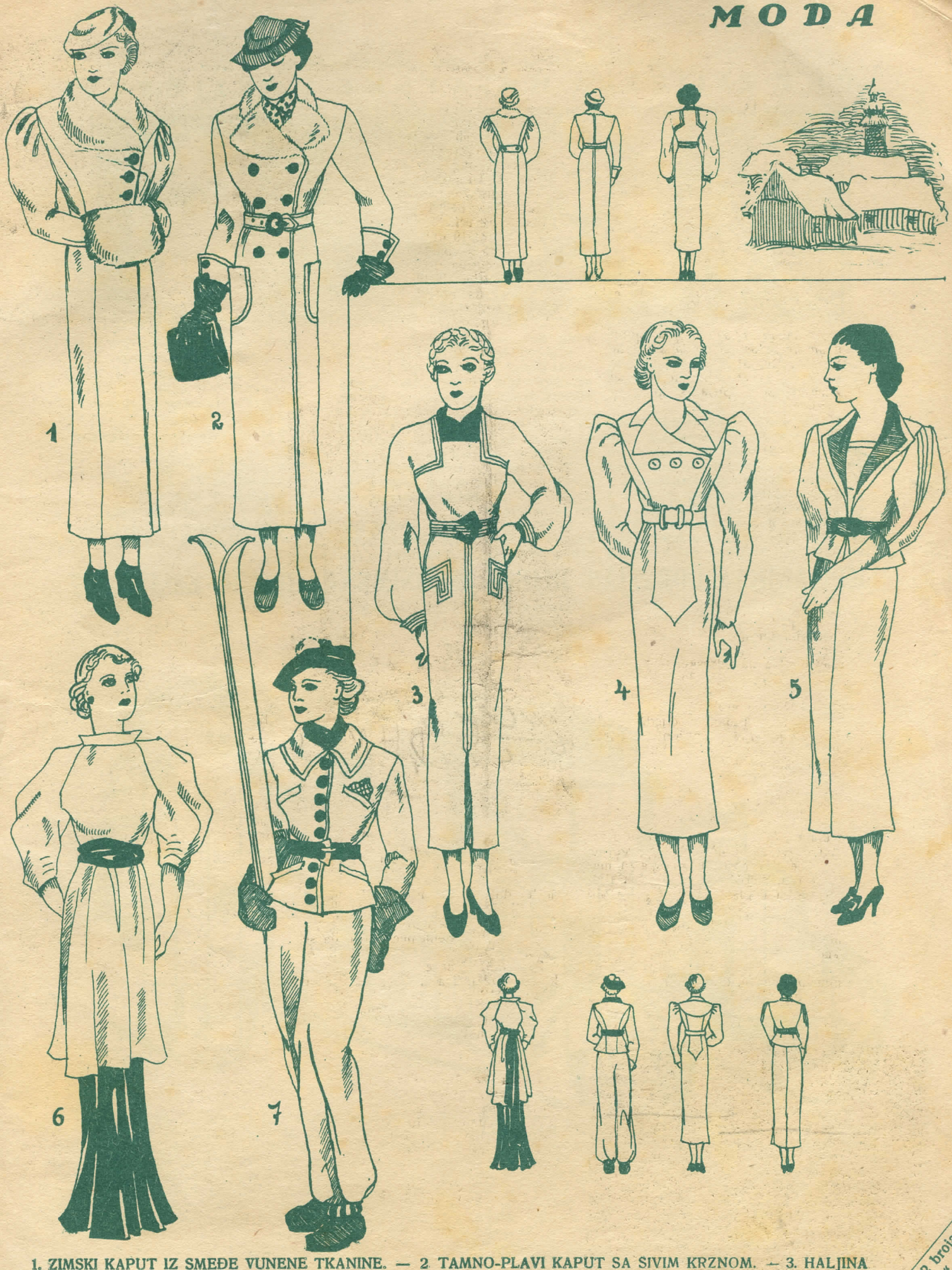

1. ZIMSKI KAPUT IZ SMEĐE VUNENE TKANINE. — 2. TAMNO-PLAVI KAPUT SA SIVIM KRZNOM. — 3. HALJINA IZ ZELENE TKANINE SA TAMNOSMEĐIM ŠALOM. — 4. HALJINA CIMETOVE BOJE IZ VUNENOG MATERIJALA. — 5. POSLIJEPODNEVNA HALJINA IZ SIVOPLAVOG CLOQUÉ-A SA TAMNOPLAVIM OKOVRATNIKOM I POJASOM. — 6. VEČERNJA HALJINA SA TUNIKOM. SUKNJA IZ CRNOG CRÊPE-SATINA. TUNIKA IZ SVIJETLOG JEDNOBOJNOG ILI UZORKANOG SVILENOG MATERIJALA. — 7. ODIJELO ZA SKIJANJE IZ ZELENOG SUKNA.

Kupon 51/2 broja „Obitelji“

VELIKI BOŽIĆNI NATJEČAJ „OBITELJI“

500 KNJIGA ZA NAGRADU

ONIMA, KOJI SUDJELUJU U OVOM NAŠEM NATJEČAJU

„PET ZVIJEZDA HRVATSKE POVIJESTI“

A, A, A, A, A, A, A, A, A, Ć, Ć, Ć, Č, Č, D, E, E, E, E, E, E, E, E, G, I, I, I, I, J, K, K, K, K, L, M, N, N, N, N, O, O, O, P, P, R, R, R, S, S, T, T, T, T, T, T, U, V, V, V, V, V, V, Z

Iz tih slova treba složiti imena i prezimena četiriju hrvatskih političara, koji su ovdje na slici. Iz slova, koja još ostanu, treba složiti ime i prezime hrvatskoga književnika i političkog ideologa, koji je živio u drugoj polovini 18. i početkom 19. stoljeća te koji se smatra začetnikom hrvatske misli, i po tome i njega moramo ubrojiti u red hrvatskih vođa, koji se nalaze ovdje na slici.

Kad ste pronašli, koji su to hrvatski prvaci, poredajte njihova imena onim redom, kako dolaze po godinama rođenja svakoga pojedinog.

Uvjeti: 1. Svaki odgonetač treba uz rješenje poslati barem 3 adrese osoba, za koje misli, da bi im se »Obitelj« mogla sviđati.

2. Uz rješenje treba priložiti kupon s posljednje strane ovog broja, kojim će odgonetač dokazati, da prima »Obitelj«.

3. Odgonetke treba poslati najkasnije do 10. siječnja 1937. na uredništvo »Obitelj« (Zagonetke).

Među one, koji pošalju dobro rješenje, podijelit će se nagrade:

1. nagrada 250 knjiga
2. nagrada 100 knjiga
3. nagrada fotografski aparat
4. nagrada 30 knjiga
5. nagrada elegantna pušačka garnitura
6. nagrada 20 knjiga
7. nagrada društvena igra
8. nagrada 10 knjiga
9. nagrada umjetnička slika
10. nagrada album za fotografije
11.—100. devedeset nagrada po 1 knjigu.

KRIŽALJKA: DOBRIJAN DIJELI JERONIMSKE KNJIGE ZA G. 1937

Sastavili Bekil i Vilper, Zagreb

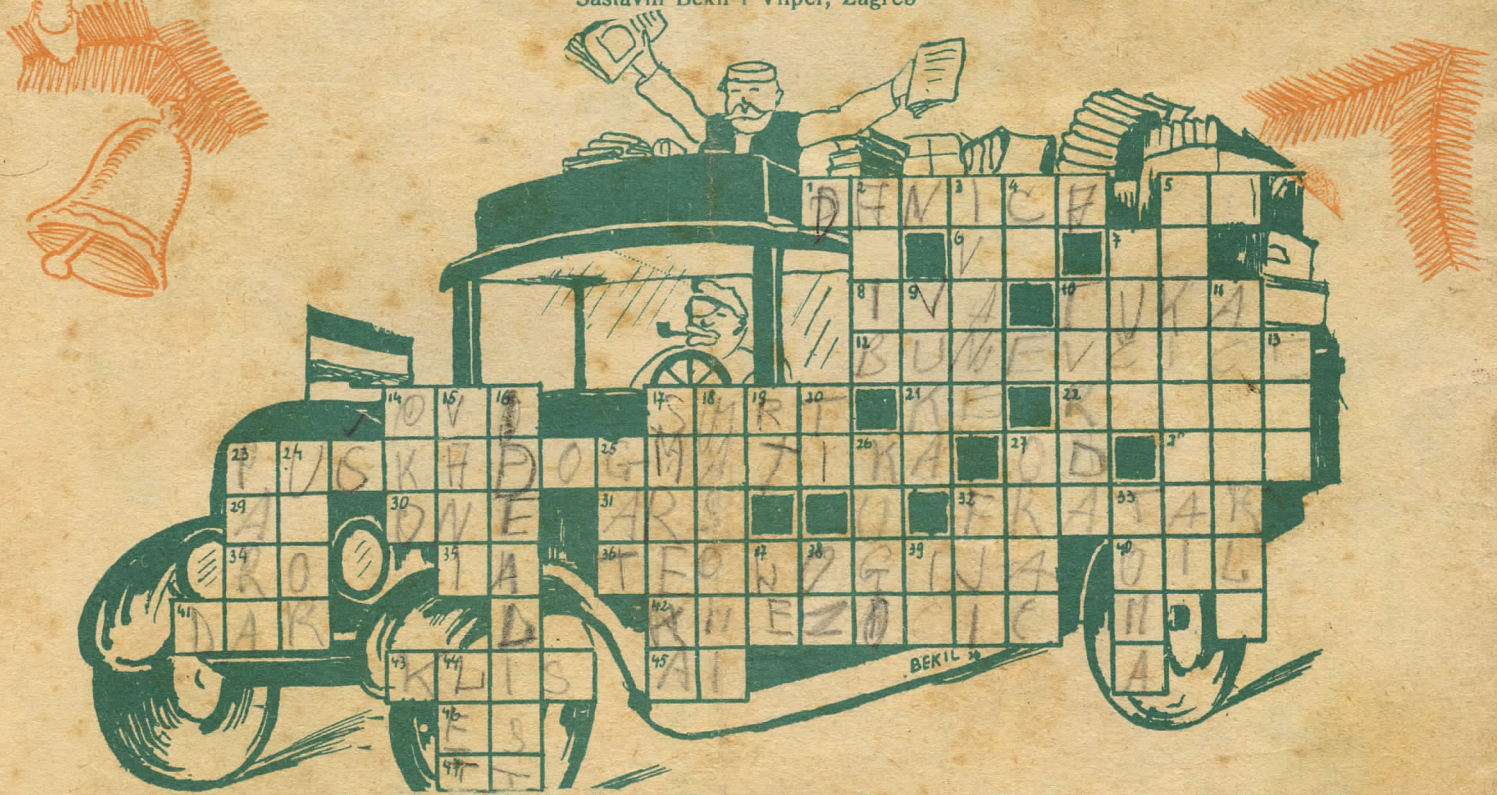

Vodoravno: 1. najraniji hrvatski kat. kalendar. 5. prijedlog (dulji oblik). 6. talijanski: idi. 7. naime (arh.). 8. vrst vrbe. 10. pura. 12. izvrsne pripovijesti o Hrvatima-Bunjevcima (Blaško Rajić). 14. pokazna zamjenica. 17. prestanak života. 21. biljarski štap. 22. ice iz ruske revolucije. 23. knjiga dra Ive Blaževića (za godinu 1937.). 27. prijedlog. 28. pokazna zamjenica (provinc.). 29. inicijali autora naše himne. 30. lična zamjenica. 31. umjetnst (lat.). 32. naziv za redovnike. 34. grčko slovo. 35. magareći glas. 36. bogoslovija. 40. ulje (engl.). 41. poklon. 42. prezime pisca »Hrvatske povijesti«. 43. stara hrvatska kuća u Dalmaciji. 45. dva samoglasnika. 46. njemačka lična zamjenica. 47. kratica za: trg. tvrtka.

Okomito: 2. muslimansko muško ime. 3. dan sv. Ivana. 4. kemijska oznaka ugljika. 5. hodnici (tud.). 7. povrće. 9. rijeka u Đakovštini. 10. opora. 11. kemijski spojevi. 13. skraćeno žensko ime. 14. vidni organ. 15. napolju. 16. pripadnik filozofskog naziranja, koji sve gleda kroz ružičaste naočale optimizna. 17. crnogorično drvo. 18. slobodni zidari. 19. zemljopisni pojam. 20. lična zamjenica. 23. sitan novac. 24. klonulost. 25. mjesto gdje se popravljaju brodovi. 26. teška zarazna bolest (vokativ), 27. zemljoradnik (č-ć). 32. inicijali pok. ruskog pisca (F. J. I.). 33. apostol. 37. francuski gramatički član. 38. kratica za: ove zime. 39. inicijali pok. hrvatskoga književnika (»Dubrovačka trilogija«). 44. aviatički pothvat.

Svaki onaj koji pošalje točno rješenje ove križaljke do 10. siječnja, može dobiti jednu lijepu knjigu.